Татарстан Республикасы
Питрәч муниципаль районы
муниципаль берәмлеге
УСТАВЫ

(ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2015 елның 21 маендагы 14/235 номерлы карары белән кабул ителде)

05.02.2016 ел № 31;
27.12.2016 ел № 77;
23.07.2017 ел № 100;
17.01.2018 ел № 126
24.07.2018 ел № 153
үзгәрешләр белән

Питрәч авылы

Бүлек I. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 статья. Муниципаль район һәм аның статусы

1. "Питрәч муниципаль районы» муниципаль берәмлеге «Питрәч муниципаль районы «Муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 33-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән муниципаль район статусын алды.

2. "Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең рәсми исеме (алга таба текст буенча - Район), кыскартылган исеме - "Питрәч муниципаль районы".

2 статья. Районның территориаль төзелеше

1. Район территориясе составына Белкино, Богородское, Екатериновка, Кибәч, Кибәк Иле, Кәвәл, Күн, Кощак, Керәшен-Сәрдәсе, Колай, Ленино-Кокушкино, Надеждино, Татар Казысы, Пановка, Питрәч, Пимәр, Татар-Тау-Иле, Чыты, Шәле, Шигали, Янсуар авыл җирлекләре керә.

2. Районның административ үзәге булып Питрәч авылы тора.

3. Район чикләре «Питрәч муниципаль районы «муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 33-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән.

4. Район чикләре җирлекара характердагы җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү өчен шартлар тудыру, шулай ук район территориясендә күрсәтелгән федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән.

5. Район чикләрен үзгәртү, аны үзгәртеп кору "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" гы Федераль законда билгеләнгән тәртиптә, Татарстан Республикасы законы белән гамәлгә ашырыла.

3 статья. Районның рәсми символлары

1. Районның үз рәсми символлары бар – флаг, герб, алар тарихи, мәдәни һәм башка җирле традицияләрне һәм үзенчәлекләрне чагылдыра.

(3 статья,1 пунктның 1өлеше ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2017 елның 13 июлендәге 100 номерлы карары редакциясендә)

2. Районның рәсми символларының тасвирламалары район Советының норматив актлары белән раслана.

3. Районның рәсми символлары сурәте җирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи затларының мөһерләренә, бланкларына һәм башка рәсми документларына урнаштырыла. Районның рәсми символларын рәсми рәвештә күрсәтү очраклары район Советы карары белән билгеләнә.

4. Районның рәсми символлары федераль законнарда билгеләнгән рәт буенча дәүләт теркәве узарга тиеш.

4 статья. Гражданнарның Районда җирле үзидарәне гамәлгә ашыру хокукы

1. Районда үзидарә, Россия Федерациясе гражданнары тарафыннан җирле референдумнарда, муниципаль сайлауларда катнашу, турыдан-туры ихтыяр белдерүнең башка рәвешләре чаралары аша, шулай ук әлеге Уставта каралган сайлаулы һәм башка җирле үзидарә органнары аша гамәлгә ашырыла.

2. Гражданнар җенес, раса, милләт, тел, чыгышы, мөлкәти һәм вазыйфаи хәленә, дингә мөнәсәбәтенә, иҗтимагый берләшмәләргә карата карашларына, карашларына бәйсез рәвештә җирле үзидарәне гамәлгә ашыруга тигез хокуклы.

Район территориясендә даими яки нигездә яшәүче чит ил гражданнары җирле үзидарәне гамәлгә ашырганда, Россия Федерациясенең халыкара килешүләре һәм федераль законнар нигезендә, хокукларга ия.

3. Каждый житель имеет право непосредственно обращаться в органы местного самоуправления и к должностным лицам местного самоуправления Района, получать информацию о деятельности органов местного самоуправления.

4. Районның җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары һәркемгә турыдан-туры аның хокукларына һәм ирекләренә кагылышлы документлар һәм материаллар белән танышу мөмкинлеген, шулай ук, законда башкасы каралмаган булса, районның җирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында башка тулы һәм дөрес мәгълүмат алу мөмкинлеген тәэмин итәргә тиеш.

5. Районның җирле үзидарә органнары массакүләм мәгълүмат чаралары аша һәм башка ысул белән халыкка район һәм аның аерым территорияләре үсешенең иң мөһим мәсьәләләре, гомуми файдаланудагы транспорт, торак-коммуналь хуҗалык эше, халыкка төрле хезмәтләр күрсәтүче социаль-мәдәни һәм башка учреждениеләр һәм хезмәтләр челтәрен үстерү, социаль ташламалар турында, "Дәүләт органнары һәм җирле үзидарә органнары эшчәнлеге турындагы мәгълүматка үтемлелекне тәэмин итү хакында" гы 09.02.2009 ел, № 8-ФЗ Федераль закон нигезендә иҗтимагый тәртипне һәм табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне саклау торышы турында даими рәвештә хәбәр итә.

6. Гражданнар, оешмалар, әгәр алар законга каршы килсә, аларның хокукларын һәм ирекләрен боза дип санаса, судта Район җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затларының карарларына, гамәлләренә (гамәл кылмавына) каршы чыгарга хокуклы.

5 статья. Районның җирле үзидарә органнары структурасы

1. Районның җирле үзидарә органнары структурасына Район Советы, Район Башлыгы, Район Башкарма комитеты, Районның Контроль-хисап палатасы, әлеге Устав нигезендә төзелгән башка җирле үзидарә органнары керә.

2. Районның җирле үзидарә органнары структурасын үзгәртү, әлеге Уставка үзгәрешләр кертү юлы белән башкарыла.

6 статья. Районның җирле әһәмияттәге мәсьәләләре

1. Районның җирле әһәмияткә ия мәсьәләләре:

1) муниципаль район бюджеты проектын төзү һәм карау, муниципаль район бюджетын раслау һәм үтәү, аның үтәлеше өчен контрольне гамәлгә ашыру, муниципаль район бюджеты үтәлеше турындагы хисапны төзү һәм раслау;

2) муниципаль районның җирле салымнарын һәм җыемнарын билгеләү, үзгәртү һәм гамәлдән чыгару;

3) муниципаль районның муниципаль милкендәге мөлкәте белән идарә итү, файдалану һәм эш итү;

4) Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә муниципаль район чикләрендә авыллар буенча электр һәм газ белән тәэмин итүне оештыру;

5) муниципаль район чикләрендә торак пунктлар чикләреннән читтә урнашкан җирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеге, муниципаль район чикләрендә торак пунктлар чикләреннән тыш җирле әһәмияттәге автомобиль юлларын саклауга муниципаль контрольне гамәлгә ашыру, юл хәрәкәтен оештыру һәм аларда юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү, шулай ук автомобиль юлларын куллану һәм Россия Федерациясе законнары нигезендә юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өлкәсендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру;

6) халыкка транспорт хезмәтләре күрсәтү өчен шартлар тудыру һәм муниципаль район чикләрендә җирлекләр арасында халыкка транспорт хезмәте күрсәтүне оештыру;

7) муниципаль район территориясендә терроризм һәм экстремизмны профилактикалауда, шулай ук терроризм һәм экстремизм күренешләре нәтиҗәләрен минимальләштерүдә һәм (яки) бетерүдә катнашу;

8) милләтара һәм конфессияара килешүне ныгытуга, муниципаль район территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен үстерүгә, милли азчылыкларның хокукларын тормышка ашыруга, мигрантларның социаль һәм мәдәни җайлашуын тәэмин итүгә, милләтара (этникара) низагларны профилактикалауга юнәлдерелгән чаралар эшләү һәм гамәлгә ашыру;

9) участие в предупреждении и ликвидации последствий чрезвычайных ситуаций на территории муниципального района;

10) муниципаль район территориясендә җәмәгать тәртибен саклауны оештыру;

11) муниципаль районның хезмәт күрсәтү административ участогында полиция хезмәткәре булып эшләүче хезмәткәргә эш урыны бирү;

12) 2017 елның 1 гыйнварына кадәр полиция участок вәкаләтле вәкиле вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына әлеге вазыйфаны хезмәткәр тарафыннан башкарган чорда торак урыны бирү;

13) әйләнә-тирә мохитне саклау буенча җирлекара характердагы чараларны оештыру;

(6 статья,13 пунктның 1өлеше ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2016 елның 05 февралендәге 31 номерлы карары редакциясендә)

14) муниципаль мәгариф оешмаларында төп гомуми белем программалары буенча һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез мәктәпкәчә, башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем бирүне оештыру (федераль дәүләт белем бирү стандартлары нигезендә төп гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыруны финанслар белән тәэмин итү вәкаләтләреннән тыш),

муниципаль мәгариф оешмаларында балаларга өстәмә белем бирүне оештыру (финанс белән тәэмин итү Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла торган балаларга өстәмә белем бирүдән тыш),

балаларны карау тору һәм карау өчен шартлар тудыру, шулай ук каникул вакытында балаларның ялын оештыруны тәэмин итү буенча үз вәкаләтләре чикләрендә чаралар, шул исәптән аларның тормыш һәм сәламәтлек куркынычсызлыгын тәэмин итү чараларын да гамәлгә ашыру;

(6 статья,14 пунктның 2 өлеше ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2017 елның 13 июлендәге 100 номерлы карары редакциясендә)

15) муниципаль район территориясендә халыкка медицина ярдәме күрсәтү өчен (Россия Федерациясе хөкүмәте раслаган территорияләрдән тыш, халыкка медицина ярдәме күрсәтү буенча аерым территорияләрнең халкын медик-санитар тәэмин итү функцияләрен гамәлгә ашыручы башкарма хакимиятнең федераль органы карамагындагы медицина оешмаларында медицина ярдәме белән тәэмин ителә торган территорияләр исемлеге) гражданнарга түләүсез медицина ярдәме күрсәтүнең дәүләт гарантияләренең территориаль программасы нигезендә шартлар тудыру;

16) җыю (шул исәптән аерым җыю) һәм каты коммуналь калдыкларны транспортировкалау эшчәнлеген оештыруда катнашу;

(6 статья,16 пунктның 1 өлеше ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2016 елның 05 февралендәге 31 номерлы карары редакциясендә)

17) муниципаль районның территориаль планлаштыру схемаларын раслау, муниципаль районның территориаль планлаштыру схемасы нигезендә территорияне планлаштыру буенча әзерләнгән документларны раслау, муниципаль район территориясендә гамәлгә ашырыла торган шәһәртөзелеше эшчәнлеген тәэмин итүнең мәгълүмат системасын алып бару, муниципаль район чикләрендә җир кишәрлекләрен резервлау һәм тартып алу;

18) реклама конструкцияләрен урнаштыру схемасын раслау, муниципаль район территориясендә реклама конструкцияләрен урнаштыруга һәм эксплуатацияләүгә рөхсәт бирү, мондый рөхсәтләрне гамәлдән чыгару, муниципаль район территориясендә «Реклама турында» 2006 елның 13 мартындагы 38-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә гамәлгә ашырыла торган үз белдеге белән билгеләнгән реклама конструкцияләрен демонтажлау турында күрсәтмәләр бирү»;

19) муниципаль архивны формалаштыру һәм карап тоту, җирлекләрнең архив фондларын саклау;

20) муниципаль район территориясендә җирлекара җирләү урыннарын тоту, ритуаль хезмәтләр оештыру;

21) муниципаль район составына керүче җирлекләрне элемтә, җәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру;

22) җирлекара китапханәләр тарафыннан халыкка китапханә хезмәте күрсәтүне оештыру, аларны туплау һәм аларның китапханә фондларының сакланышын тәэмин итү;

23) муниципаль район составына керүче җирлекләрне ял һәм мәдәният оешмалары хезмәте белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру;

24) муниципаль район составына керүче җирлекләрдә җирле традицион халык сәнгать иҗатын үстерү өчен шартлар тудыру;

24.1) муниципаль район милкендә булган мәдәни мирас объектларын (тарихи

һәм мәдәни һәйкәлләрне) саклау, куллану һәм популярлаштыру, муниципаль район территориясендә урнашкан җирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкәрләрне) саклау.

(6 статья,24 пункт ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2016 елның 05 февралендәге 31 номерлы карары редакциясендә)

25) муниципаль район составына керүче җирлекләрнең бюджет тәэмин ителеше дәрәҗәсен муниципаль район бюджеты акчалары хисабына тигезләү;

26) муниципаль район территориясендә һәм халыкны табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау буенча чараларны оештыру һәм тормышка ашыру;

27) муниципаль район территориясендә дәвалау-савыктыру урыннарын һәм җирле әһәмияттәге курортларны булдыру, үстерү һәм саклауны тәэмин итү, шулай ук җирле әһәмияттәге махсус сакланыла торган табигать территорияләрен куллану һәм саклау өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру;

28) муниципаль район территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләрне мобилизацион әзерләү чараларын оештыру һәм тормышка ашыру;

29) кешеләрнең су объектларында иминлеген тәэмин итү, аларның тормышын һәм сәламәтлеген саклау буенча чараларны гамәлгә ашыру;

30) җирлекләрдә авыл хуҗалыгы җитештерүен үстерү өчен шартлар тудыру, авыл хуҗалыгы продукциясе, чимал һәм азык-төлек базарын киңәйтү, кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерүгә ярдәм итү, социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмаларга, хәйрия эшчәнлегенә һәм ирекле ярдәм күрсәтү (волонтерлык);

31) муниципаль район территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакүләм спорт үсеше өчен шартлар тәэмин итү, муниципаль районның рәсми физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыру;

(6 статья,31 пунктның 1 өлеше ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2016 елның 05 февралендәге 31 номерлы карары редакциясендә)

32) балалар һәм яшьләр белән эшләү буенча җирлекара характердагы чараларны оештыру һәм тормышка ашыру;

33) Россия Федерациясе су законнарында билгеләнгән чикләрдә, су объектлары милекчесе вәкаләтләрен гамәлгә ашыру, шәхси һәм көнкүреш ихтыяҗлары өчен, гражданнарның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буе полосаларына ирекле үтеп керүен тәэмин итүне дә кертеп, гомуми файдаланудагы су объектларыннан файдалану кагыйдәләрен билгеләү;

34) муниципаль урман контролен гамәлгә ашыру;

35) муниципаль район ихтыяҗлары өчен ясалма җир кишәрлекләре булдыру өчен кирәкле эшләрне башкаруны тәэмин итү, федераль закон нигезендә ясалма җир кишәрлеге төзү турында килешү төзү хокукына ачык аукцион үткәрү;

36) муниципаль район чикләрендә коррупциягә каршы көрәш чараларын гамәлгә ашыру;

37) объектлар адресларын бирү, адресларны үзгәртү, юкка чыгару, урам-юл челтәре элементлары исемнәрен бирү (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, региональ яисә муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлларыннан тыш), муниципаль районның авыларалары территориясе чикләрендә планлаштыру

структурасы элементлары исемнәрен бирү, мондый атамаларны үзгәртү, гамәлдән чыгару, дәүләт адрес реестрында мәгълүмат урнаштыру;

38) муниципаль районның халык ара тер-риториясендә муниципаль җир контролен тормышка ашыру;

39) «Күчемсез мөлкәтнең дәүләт кадастры турында» 2007 елның 24 июлендәге 221-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә комплекслы кадастр эшләрен башкару һәм территория планы картасын раслауны оештыру.

2. Авыл җирлекләренең җирле әһәмияттәге мәсьәләләренә кертелмәгән, авыл җирлекләре территорияләрендә районның җирле әһәмияткә ия мәсьәләләре карала:

1) Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә район составына керүче авыл җирлекләре чикләрендә (алга таба – авыл җирлекләре), электр, җылылык, газ һәм халыкны су белән тәэмин итү, халыкны су, ягулык белән тәэмин итүне оештыру;

2) авыл җирлекләре чикләрендә җирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеге һәм аларда юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү, шул исәптән парковкалар (парковка урыннары) булдыру һәм аларның эшләвен тәэмин итү, авыл җирлекләре чикләрендә җирле әһәмияттәге автомобиль юлларын саклауга муниципаль контрольне гамәлгә ашыру, шулай ук автомобиль юлларын куллану һәм юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өлкәсендә Россия Федерациясе законнары нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру

3) авыл җирлекләрендә яшәүче һәм аз керемле гражданнарны торак урыннары белән тәэмин итү, муниципаль торак фонды төзелешен һәм эчтәлеген оештыру, торак төзелеше өчен шартлар тудыру,

муниципаль торак контролен, шулай ук башка тулы хокуклы органнарны гамәлгә ашыру;

4) халыкка транспорт хезмәте күрсәтү өчен шартлар тудыру һәм авыл җирлекләре чикләрендә халыкка транспорт хезмәте күрсәтүне оештыру;

5) терроризм һәм экстремизмны профилактикалауда, шулай ук авыл җирлекләре чикләрендә терроризм һәм экстремизм күренешләре нәтиҗәләрен минимальләштерүдә һәм (яки) бетерүдә катнашу;

6) милләтара һәм конфессияара килешүне ныгытуга, авыл җирлекләре территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклауга һәм үстерүгә, мигрантларны социаль һәм мәдәни адаптацияләүгә, милләтара (этникара) низагларны профилактикалауга юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;

7) авыл җирлекләре чикләрендә гадәттән тыш хәлләрне кисәтүдә һәм бетерүдә катнашу;

8) халыкка китапханә хезмәте күрсәтүне оештыру, авыл җирлекләре китапханә фондларының сакланышы, комплектлауны тәэмин итү;

9) сохранение, использование и популяризация объектов культурного наследия (памятников истории и культуры), находящихся в собственности сельских поселений, охрана объектов культурного наследия (памятников истории и культуры) местного (муниципального) значения, расположенных на территории сельских поселений;

10) җирле традицион халык сәнгать иҗатын үстерү өчен шартлар тудыру, авыл җирлекләрендә халык сәнгать кәсепләрен саклап калу, яңадан торгызу һәм үстерү;

11) авыл җирлекләрендә яшәүчеләрнең күпләп ял итү өчен шартлар тудыру һәм халык күпләп ял итә торган урыннарны төзекләндерү, гражданнарның су белән гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буе полосаларына ирекле үтеп керүен тәэмин итүне дә кертеп, оештыру;

12) авыл җирлекләре чикләрендә урнашкан аеруча саклана торган табигать территорияләре урманнарын куллану, саклау, яңадан торгызу;

13) авыл җирлекләренең генераль планнарын, җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен раслау, авыл җирлекләренең генераль планнары нигезендә территорияне планлаштыру буенча әзерләнгән документларны раслау, төзелешкә рөхсәт бирү (Россия Федерациясе шәһәртөзелеше кодексында, башка федераль законнарда каралган очраклардан тыш), авыл җирлекләре территориясендә урнашкан капиталь төзелеш объектларын төзегәндә, реконструкцияләгәндә объектларны файдалануга тапшыруга рөхсәтләр, авыл җирлекләрен шәһәртөзелеше проектлаштыруның җирле нормативларын раслау, муниципаль ихтыяҗлар өчен җирләрне резервлау һәм авыл җирлекләре чикләрендә җир кишәрлекләрен тартып алу, авыл җирлекләре чикләрендә муниципаль җир контролен гамәлгә ашыру, Россия Федерациясе шәһәртөзелеше кодексында каралган очракларда биналарны, корылмаларны карау һәм мондый тикшерү барышында ачыкланган бозуларны бетерү турында тәкъдимнәр бирү;

14) территориаль саклау һәм гражданнар оборонасы, халыкны һәм авыл җирлекләре территорияләрен табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау чараларын оештыру һәм гамәлгә ашыру;

15) авыл җирлеге территориясендә авария-коткару хезмәтләре һәм (яки) авария-коткару формированиеләре эшчәнлеген оештыру, карап тоту һәм оештыру;

16) кешеләрнең су объектларында иминлеген тәэмин итү, аларның тормышын һәм сәламәтлеген саклау буенча чараларны гамәлгә ашыру;

17) авыл җирлекләре территориясендә дәвалау-савыктыру урыннарын һәм җирле әһәмияттәге курортларны булдыру, үстерү һәм саклауны тәэмин итү, шулай ук җирле әһәмияттәге махсус сакланыла торган табигать территорияләрен куллану һәм саклау өлкәсендә муниципаль контроль булдыру, үстерү һәм тәэмин итү;

18) Россия Федерациясенең су законнары белән билгеләнгән чикләрдә су объектлары милекчесе вәкаләтләрен гамәлгә ашыру, аларны куллануны чикләү турында халыкка мәгълүмат бирү;

19) муниципаль урман контролен гамәлгә ашыру;

20) җирлекнең хезмәт күрсәтү административ участогында вәкаләтле участок полиция хезмәткәре булып эшләүче хезмәткәргә бина бирү;

21) 2017 елның 1 гыйнварына кадәр полиция участок вәкаләтле вәкиле вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына әлеге вазыйфаны хезмәткәр тарафыннан башкарган чорда торак урыны бирү;

22) коммерцияле булмаган оешмалар турында «1996 елның 12 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль законның 31.1 һәм 31.3 статьяларында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмаларга ярдәм күрсәтү»;

23) авыл җирлеге ихтыяҗлары өчен ясалма җир кишәрлекләре булдыру өчен кирәкле эшләрне башкаруны тәэмин итү, «Федераль милектә булган су объектларында булдырылган ясалма җир кишәрлекләре турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында" 2011 елның 19 июлендәге 246-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә ясалма җир кишәрлеге төзү турында килешү төзү хокукына ачык аукцион үткәрү һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында»;

24) авыл җирлекләре чикләрендә коррупциягә каршы көрәш чараларын гамәлгә ашыру;

25) "Күчемсез мөлкәтнең дәүләт кадастры турында «2007 елның 24 июлендәге 221-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә комплекслы кадастр эшләре башкаруда катнашу.

3. Районның җирле үзидарә органнары район составына керүче аерым җирлекләрнең җирле үзидарә органнары белән килешүләр төзергә хокуклы-ул, район бюджетыннан тиешле җирлекләр бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар хисабына җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча үз вәкаләтләренең бер өлешен гамәлгә ашыруны тапшыру турында.

7 статья. Район җирле үзидарә органнарының Районның җирле әһәмияттәге мәсьәләләренә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итүгә хокуклары

1. Районның җирле үзидарә органнары хокуклы:

1) муниципаль район музейларын булдыру;

2) опека һәм попечительлек буенча эшчәнлекне тормышка ашыруда катнашу;

3) муниципаль район территориясендә җирле милли-мәдәни автономияләр хокукларын гамәлгә ашыру белән бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;

4) Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм муниципаль район территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыруга ярдәм итү;

5) 2008 елның 31 декабренә, алар карамагында булган югары белем муниципаль белем бирү оешмаларын гамәлгә куючы функцияләрен гамәлгә ашыру;

6) туризмны үстерү өчен шартлар тудыру;

7) җәмәгать күзәтү комиссияләренә кеше хокукларын тәэмин итүдә иҗтимагый контроль булып торучы һәм мәҗбүри тоту урыннарында булган кешеләргә ярдәм күрсәтү;

8) «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында " 1995 елның 24 ноябрендәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалидларның иҗтимагый берләшмәләренә, шулай ук инвалидларның бөтенроссия иҗтимагый берләшмәләре тарафыннан оештырылган оешмаларга ярдәм күрсәтү»;

9) “Кан һәм аның компонентларының донорлыгы турындагы федераль законда каралган чараларны гамәлгә ашыру»;

10) Халыкара территориядә нотариус торак пунктында урнашкан очракта, законнарда каралган нотариаль гамәлләр башкару;

11) федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтү шартларының сыйфатын бәйсез бәяләүне оештыру өчен

шартлар тудыру, шулай ук ведомство буйсынуындагы оешмалар житәкчеләре эшчәнлеген бәяләгәндә оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтү шартларының сыйфатын бәйсез бәяләү нәтиҗәләрен куллану һәм федераль законнар нигезендә оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтү шартларын бәйсез бәяләү нәтиҗәләре буенча ачыкланган җитешсезлекләрне юкка чыгару буенча чаралар кабул итүне контрольдә тотуны гамәлгә ашыру;

12) «Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында» 2016 елның 23 июнендәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыру.

(7 статья,1 пункт ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2017 елның 13 июлендәге 100 номерлы карары редакциясендә)

13) инвалидлар, сәламәтлекләре чикләнгән затлар, адаптив физик культура һәм адаптив спорт үсешенә ярдәм күрсәтү.

(7 статья,1 пункт ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2018 елның 17 гыйнварындагы 127 номерлы карары редакциясендә)

2. Муниципаль районның җирле үзидарә органнары әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләрне хәл итәргә, федераль законнар белән каралса, башка муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелмәгән һәм федераль законнар һәм Россия Федерациясе субъектлары законнары белән, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелгән бюджетара трансфертлардан һәм түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәреннән тыш, җирле бюджетларның керемнәре хисабына башка дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруда катнашырга хокуклы.

8 статья. Районның җирле үзидарә органнарына аерым дәүләт вәкаләтләре бирү

Районның җирле үзидарә органнарына аерым дәүләт вәкаләтләре бирү федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла.

Районның җирле үзидарә органнары әлеге максатларга бүлеп бирелгән матди ресурслар һәм финанс чаралары чикләрендә федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашырган өчен җаваплы.

Тапшырылган вәкаләтләрне гамәлгә ашыру дәүләт контролендә тора. Районның җирле үзидарә органнары тарафыннан аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны контрольдә тоту шартлары һәм тәртибе федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә. Район Советы үз вәкаләтләре чикләрендә үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен районның җирле үзидарә органнары карамагында булган матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан өстәмә файдалану очраклары һәм тәртибен билгеләргә хокуклы.

9 статья. Муниципаль контроль

1. Җирле үзидарә органнары федераль законнарда каралган мәсьәләләр буенча муниципаль контроль оештырырга һәм гамәлгә ашырырга хокуклы.

2. "Дәүләт контролен (күзәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм шәхси эшкуарларның хокукларын яклау турында" 2008 елның 26 декабрендәге 294-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре буенча муниципаль контрольне гамәлгә ашыру, оешма һәм юридик затларны, индивидуаль эшкуарларны тикшерүне үткәрү белән бәйле мөнәсәбәтләргә карата кулланыла.

10 статья. Районның муниципальара хезмәттәшлектә катнашуы

Районның муниципальара хезмәттәшлектә катнашуы федераль законнар һәм җирле үзидарә турында Татарстан Республикасы законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

11 статья. Район җирле үзидарә органнарының дәүләт хакимияте органнары белән үзара мөнәсәбәтләре

Районның җирле үзидарә органнары белән үзара мөнәсәбәтләр дәүләт хакимияте органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла:

1) районның социаль - икътисади үсешенә юнәлдерелгән дәүләт программаларын тормышка ашыруда җирле үзидарә органнарының катнашуы;

2) район җирле үзидарә органнары һәм дәүләт хакимияте органнары арасында килешүләр (килешүләр) төзү;

3) даими, я вакытлыча координацияләү, консультатив, киңәшмә һәм башка эш органнары булдыру;

4) Татарстан Республикасы Дәүләт Советына Район Советының закон чыгару инициативасы;

5) законнарда билгеләнгән башка үзара бәйләнеш формалары.

12 статья. Правовое регулирование муниципальной службы

Районда муниципаль хезмәтне хокукый җайга салу, муниципаль хезмәт вазыйфаларына таләпләрне дә кертеп, муниципаль хезмәткәр статусын, муниципаль хезмәт узу шартларын һәм тәртибен дә кертеп, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль закон, «Муниципаль хезмәт турында» 2013 елның 25 июнендәге 50-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы кодексы, район Советы һәм муниципаль хокук актлары белән расланган муниципаль хезмәт турындагы Нигезләмә белән гамәлгә ашырыла.

Бүлек II . ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕ ХАЛЫК ТАРАФЫННАН ТУРЫДАН-ТУРЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ҺӘМ ХАЛЫКНЫҢ ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕ ГАМӘЛГӘ АШЫРУДА КАТНАШУЫ ФОРМАЛАРЫ

13 нче статья. Халыкның җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда турыдан-туры катнашуы

Район халкы турыдан-туры җирле үзидарәне гамәлгә ашыра һәм җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда түбәндәге рәвешләрдә катнаша:

1) җирле референдум;

2) район чикләрен үзгәртү һәм үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү;
3) гражданнарның хокукый актлар чыгару инициативасы;
4) территориаль иҗтимагый үзидарә;
5) халык тыңлаулары;
6) гражданнар җыелышы;
7) халык конференциясе (делегатлар җыелышы);
8) гражданнарны (сорашу) кабул итү;
9) җирле әһәмияттәге аеруча мөһим мәсьәләләр буенча халык белән фикер алышу;
10) җирле үзидарә органнарына гражданнарның мөрәҗәгатьләре;
11) иҗтимагый (консультатив) советлар төзү;
12) Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка формалар.

14 статья. Җирле референдум

1. Җирле референдум турыдан-туры район халкы тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү максатында үткәрелә.

2. Җирле референдум «Россия Федерациясе гражданнарының сайлау хокуклары һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «Җирле референдум турында» 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән тәртиптә, «Россия Федерациясе җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып үткәрелә.

3. Җирле референдумда яшәү урыны район чикләрендә урнашкан Россия Федерациясе гражданнары катнашырга хокуклы. Россия Федерациясенең халыкара килешүләре нигезендә һәм законда билгеләнгән тәртиптә, район территориясендә даими яшәүче чит ил гражданнары Россия Федерациясе гражданнары да булган шартларда җирле референдумда катнаша. Гражданнар яшерен тавыш биргәндә гомуми тигез һәм турыдан-туры ихтыяр белдерү нигезендә җирле референдумда катнашалар**.**

4. Җирле референдум үткәрү турындагы карар район Советы инициативасы буенча кабул ителә:
1) җирле референдумда катнашырга хокуклы гражданнар;
2) уставлары сайлауларда һәм (яки) референдумнарда катнашуны күздә тоткан һәм федераль законда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда теркәлгән башка иҗтимагый берләшмә, сайлау берләшмәсе, уставлары;
3) Район Советы һәм район Башкарма комитеты җитәкчесе алар белән бергәләп күрсәтелгән.

5. Гражданнар инициативасы буенча җирле референдум билгеләү, берләшмәләрне, башка иҗтимагый берләшмәләрне сайлау, әлеге инициативага ярдәм итүгә кул кую шарты булып тора. Референдум үткәрү инициативасын хуплап

җыярга кирәк булган имзалар саны Район территориясендә теркәлгән референдумда катнашучылар санының 5 процентын тәшкил итә, ләкин 25тән дә ким була алмый.

6. Референдум үткәрү инициативасы Район Советы һәм Район Башкарма комитеты җитәкчесе белән берлектә Район Советы карары һәм Район Башкарма комитеты җитәкчесе карары белән рәсмиләштерелә. Күрсәтелгән инициативаны күрсәтү тәртибе Район Советының норматив акты белән билгеләнә.

7. Район Советы җирле референдумны Район Советына кергәннән соң 30 көн эчендә билгели, алар нигезендә җирле референдум билгеләнә.

8. Референдумда тавыш бирүне үткәрү датасы билгеләнгән көнгә кадәр 25 көннән дә соңга калмыйча район Советы карары буенча аны дәүләт хакимияте органнарына яисә җирле үзидарә органнарына билгеләнгән сайлауларда тавыш бирү көне белән бергә кушу максатларында яисә башка билгеләнгән референдумда тавыш бирү көне белән бергә соңга калмыйча күчерелергә мөмкин.

9. Референдум билгеләү, шулай ук референдумда тавыш бирү көнен күчерү турында карар әлеге статьяның 8 пункты нигезендә массакүләм мәгълүмат чараларында аны кабул иткән көннән, биш көннән дә соңга калмыйча, рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

10. Тавыш бирү нәтиҗәләре һәм җирле референдумда кабул ителгән карар рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка хәбәр итәргә) тиеш.

11. Җирле референдумда кабул ителгән карар Район территориясендә мәҗбүри рәвештә каралырга тиеш һәм нинди дә булса дәүләт хакимияте органнары, аларның вазыйфаи затлары яки районның җирле үзидарә органнары тарафыннан раслануга мохтаҗ түгел.

12. Районның җирле үзидарә органнары җирле референдумда кабул ителгән әлеге устав белән билгеләнгән вәкаләтләрне чикләү нигезендә карарның үтәлешен тәэмин итәләр.

13. Җирле референдум үткәрү турында карар, шулай ук җирле референдумда кабул ителгән карар суд тәртибендә федераль закон белән тәңгәлләштерелергә мөмкин.

14. Җирле референдум үткәрү турындагы карар, шулай ук җирле референдумда кабул ителгән карар суд тәртибендә гражданнар, җирле үзидарә органнары, федераль закон нигезендә дәүләт хакимияте органнары тарафыннан вәкаләтле прокурор тарафыннан шикаять бирелергә мөмкин.

15 нче статья. Район чикләрен үзгәртү, чикләрен үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү

1. Чикләрне үзгәртү, Районны үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү халыкның чикләрне үзгәртүгә рөхсәт алу, Районга үзгәрешләр кертү максатыннан үткәрелә.

2. Чикләрне үзгәртү, районны үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү районның бөтен территориясендә яки аның территориясе өлешендә "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" Федераль закон белән телдән бирелгән очракларда үткәрелә.

3. Район чикләрен үзгәртү, районны үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү район Советы тарафыннан билгеләнә һәм «Россия Федерациясе гражданнарының

сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «Җирле референдум турында» 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән тәртиптә, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып үткәрелә.

4. Район чикләрен үзгәртү, районны үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү, әгәр анда район яки район халкының яртысыннан артыгы катнашса, узган дип санала. Халыкның район чикләрен үзгәртүгә, үзгәртеп коруга ризалыгы, әлеге үзгәрешләр өчен район халкының яки район өлешенең тавыш бирүдә катнашкан яртысыннан артыгы тавыш биргән булса, алынган дип санала.

5. Чикләрне үзгәртү, районны үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү нәтиҗәләре һәм кабул ителгән карарлар рәсми басылып чыгарга тиеш (халыкка хәбәр итәргә).

16 статья. Гражданнарның хокукый актлар чыгару инициативасы

1. Район халкы әлеге Устав һәм район Советының норматив хокукый акты белән билгеләнгән тәртиптә хокукый актлар белән чыгыш ясарга хокуклы.

2. Сайлау хокукына ия булган, район халкы санынннан 3 проценттан артмаган, сайлау хокукына ия булган, гражданнар төркеме хокукый инициатива белән чыгыш ясый ала.

3. Хокукый актлар чыгару инициативасын гамәлгә ашыру максатларында район халкы хокуклы:

- яшәү (эш) урыны буенча гражданнар җыелышларын һәм фикер алышу һәм хокукый инициатива күрсәтү буенча башка коллектив чаралар оештырырга һәм үткәрергә;

- хокукый актлар чыгару инициативасын тәкъдим итүгә ярдәм итү өчен имзалар җыю буенча инициатив төркемнәр төзү;

- район халкына имзалар җыю һәм законга каршы килми торган ысуллар белән хокук чыгару инициативасы хәрәкәтенә ярдәм итү өчен агитация алып бару.

4. Районның җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары гражданнарга хокукый актлар чыгару инициативасын гамәлгә ашыруда ярдәм итәргә тиеш.

5. Гражданнарның хокукый актлар чыгару инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль (норматив) хокукый акт проекты Район Советы тарафыннан аның ачык утырышында, Район башлыгы яки Район Башкарма комитеты җитәкчесе тарафыннан әлеге устав белән билгеләнгән компетенция нигезендә, аны гамәлгә ашырган көннән өч ай эчендә мәҗбүри карап тикшерелергә тиеш.

6. Гражданнарның хокукый актлар чыгару инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектын караганда, гражданнарның инициатив төркеме вәкилләренә үз позициясен бәян итү мөмкинлеге тәэмин ителергә тиеш.

7. Гражданнарның хокукый актлар чыгару инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль норматив хокукый акт проектын карау

процедурасы Район Советы Регламенты, район башлыгының, Район Башкарма комитетының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

8. Гражданнарның хокукый актлар чыгару инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектын карап тикшерү нәтиҗәләре буенча кабул ителгән дәлилләнгән карар рәсми рәвештә аның керткән гражданнарның инициатив төркеме мәгълүматларына җиткерелергә тиеш.

17 статья. Территориальное общественное самоуправление

1. Районда территориаль иҗтимагый үзидарә турыдан-туры халык тарафыннан гражданнарның җыелышлар һәм конференцияләре үткәрү, шулай ук территориаль иҗтимагый үзидарә органнары булдыру юлы белән гамәлгә ашырыла.

2. Территориаль иҗтимагый үзидарә гражданнарның түбәндәге яшәү территорияләре чикләрендә гамәлгә ашырыла ала: күп фатирлы торак йорт подъездлары; күп фатирлы торак йорт; торак йортлар төркеме; торак микрорайон; авыл торак пункты; гражданнарның башка яшәү территорияләре.

3. Территориаль иҗтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория чикләре тиешле җирлекнең вәкиллекле органы тарафыннан әлеге территориядә яшәүче халык тәкъдиме буенча билгеләнә.

4. Аның Уставы нигезендә территориаль иҗтимагый үзидарә юридик зат була ала һәм коммерциячел булмаган оешманың оештыру-хокукый формасында дәүләт теркәвенә алынырга тиеш.

5. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставында билгеләнә:

1) ул гамәлгә ашырыла торган территория;

2) территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлегенең максатлары, бурычлары, формалары һәм төп юнәлешләре;

3) территориаль иҗтимагый үзидарә органнарының вәкаләтләрен, хокукларын һәм бурычларын формалаштыру, туктату тәртибе, вәкаләтләре вакыты;

4) карарлар кабул итү тәртибе;

5) мөлкәт сатып алу тәртибе, шулай ук күрсәтелгән мөлкәт һәм финанс чараларыннан файдалану һәм файдалану тәртибе;

6) территориаль җәмәгать үзидарәсен гамәлгә ашыруны туктату тәртибе.

6. Территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлеге мәсьәләләре буенча гражданнарның җыелышлар, конференцияләре аның Уставы нигезендә чакырыла.

7. Территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар җыелышы, әгәр анда уналты яшькә җиткән территориядә яшәүчеләрнең өчтән береннән дә ким булмаган өлеше катнашса, хокуклы санала.

Территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе, әгәр анда уналты яше тулмаган территориядә яшәүчеләрнең өчтән икесенең гражданнар җыелышларында сайланган делегатларның өчтән икесе катнашса, хаклы санала.

8. Территориаль иҗтимагый үзидарәләрдәге гражданнар җыелышының, конференциясенең аерым вәкаләтләренә керә:

1) территориаль иҗтимагый үзидарә органнары структурасын билгеләү;

2) территориаль иҗтимагый үзидарә уставын кабул итү, аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;

3) территориаль иҗтимагый үзидарә органнарын сайлау;

4) территориаль иҗтимагый үзидарәләр эшчәнлегенең төп юнәлешләрен билгеләү;

5) территориаль иҗтимагый үзидарәнең керемнәр һәм чыгымнары сметасын һәм аның үтәлеше турындагы хисапны раслау;

6) территориаль иҗтимагый үзидарә органнары эшчәнлеге турындагы хисапларны карау һәм раслау.

9. Территориаль иҗтимагый үзидарә органнары:

1) тиешле территориядә яшәүче халыкның кызыксынуларын җиткерү;

2) гражданнар җыелышларында һәм конференцияләрендә кабул ителгән карарларның үтәлешен тәэмин итәләр;

3) Тиешле территориядә яшәүче гражданнарның социаль-көнкүреш ихтыяҗларын канәгатьләндерүгә юнәлдерелгән территориаль-риторияне төзекләндерү буенча хуҗалык эшчәнлеген, башка хуҗалык эшчәнлеген әлеге гражданнар акчалары хисабына да, район бюджеты акчаларын кулланып, җирле үзидарә органнары белән килешү нигезендә дә тормышка ашыра алалар;

4) бу органнар һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан мәҗбүри каралырга тиешле муниципаль хокукый актлар проектларын Район Советына, Район башлыгына һәм район башкарма комитетына кертергә хокуклы.

10. Территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибе, җирле бюджеттан кирәкле акчаларны бүлеп бирү шартлары һәм тәртибе әлеге Устав һәм Район Советының норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

11. Җирле бюджеттан кирәкле акчаларны бүлеп бирү шартлары һәм тәртибе җирлек уставы һәм (яки) җирлек вәкиллекле органының норматив хокукый актлары, Советның норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

18 статья. Территориаль иҗтимагый үзидарә учреждениеләре тәртибе

1. Территориаль җәмәгать үзидарәсен булдыру максатыннан, район халкы, җирле үзидарә органнары инициативасы белән территориаль иҗтимагый үзидарә Уставы проектын эшләүне гамәлгә ашыручы һәм әлеге территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотылган территориядә яшәүче гражданнар җыелышын оештыра торган инициатив төркем барлыкка килә.

2. Гражданнар җыелышы район территориясендә территориаль иҗтимагый үзидарә булдыру турында Карар кабул итә, аның уставын кабул итә, шулай ук территориаль иҗтимагый үзидарә Уставының реги-страциясе белән бәйле мәсьәләләр буенча район Советында гражданнар җыелышын тәкъдим итәргә вәкаләтле вәкилне (вәкилләрне) билгели.

3. Территориаль иҗтимагый үзидарә район Советы тарафыннан территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәгән вакыттан бирле гамәлгә куелган дип санала.

19 статья. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү тәртибе

1. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү өчен вәкаләтле вәкил (вәкаләтле вәкилләр) тарафыннан район башлыгына гражданнар җыелышы тапшырыла:

1) гражданнар җыелышының барлык вәкаләтле вәкилләре тарафыннан имзаланган территориаль иҗтимагый үз-идарә уставын теркәү турында гариза;

2) территориаль җәмәгать үзидарәсен төзү турында Карар кабул ителгән гражданнар җыелышы беркетмәсе, паспорт яки паспортны алыштыручы документның фамилиясе, исеме, атасының исеме, туу датасы, сериясе, номеры һәм бирелү датасы, вәкаләтле вәкилләрнең яшәү урыны адресы күрсәтелгән;

3) территориаль иҗтимагый үзидарә Уставының ике нөсхәсе.

2. Әлеге статьяның 1 өлеше буенча булган документлардан тыш, башка документларны тапшыру таләп ителми.

Вәкаләтле вәкилгә документлар алуда, аларны алу исемлеген һәм датасын күрсәтеп, расписка бирелә.

3. Район башлыгы территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турындагы документлар кергән көннән алып ике атналык вакыт эчендә аны район Советының уставны теркәү турындагы яки аны теркәүдән баш тарту турындагы карары проектын алдан карауны һәм әзерләүне оештыра.

4. Гражданнар җыелышының вәкаләтле вәкилләре территориаль иҗтимагый үз-идарә уставын алдан караганда һәм район Советы утырышында киңәш бирү тавышы хокукы белән катнашырга хокуклы.

5. Район Советы территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү яки әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документлар Район башлыгы тарафыннан алынганнан соң 30 көн эчендә аны теркәүдән баш тарту турында карар кабул итә.

6. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту өчен нигез булып Россия Федерациясе Конституциясенең территориаль иҗтимагый үзидарә Уставының, Федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына, әлеге Уставка, башка муниципаль норматив хокукый актларга каршы килүе тора.

7. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын территориаль иҗтимагый идарә төзүнең максатка ярашлы булмавы аркасында теркәүдән баш тарту рөхсәт ителми.

8. Район Советы тарафыннан кабул ителгән территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү мәсьәләсе буенча дәлилләнгән карар өч көн эчендә рәсми рәвештә гражданнар җыелышының вәкаләтле вәкиле (вәкаләтле вәкил) игътибарына җиткерелергә тиеш.

9. Район Советы тарафыннан уставны теркәү турында карар кабул ителгән очракта уставның бер нөсхәсе аны теркәү турында тамга белән гражданнар җыелышының вәкаләтле вәкиленә тапшырыла, икенче нөсхәсе Район Советында саклана.

10. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставына кертелә торган үзгәрешләр Район Советы тарафыннан әлеге статьяда билгеләнгән тәртиптә теркәлергә тиеш. Күрсәтелгән үзгәрешләр, аларны теркәү көненнән үз көченә керә.

20 статья. Ачык тыңлаулар, иҗтимагый фикер алышу

1. Җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль норматив хокукый актлар проектлары буенча фикер алышу өчен район Советы, район башлыгы катнашында халык алдында тыңлаулар уздырыла ала.

2. Халык алдында тыңлаулар район Советы яки Район Башлыгы инициативасы буенча үткәрелә.

Халык яки Район Советы инициативасы буенча үткәрелә торган гавами тыңлаулар Район Советы тарафыннан, ә Район Башлыгы инициативасы буенча Район Башлыгы тарафыннан билгеләнә.

3. Халык тыңлауларына чыгарылырга тиеш:

1) Устав проекты, шулай ук әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль норматив хокукый акт проекты, Уставка Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе һәм законнары нигезләмәләрен әлеге Уставка туры китерү максатларында төгәл күрсәтү рәвешендә үзгәрешләр кертелә торган очраклардан тыш;

2) район бюджеты проекты һәм аның үтәлеше турында хисап;

2.1) Районның социаль-икътисадый үсеше стратегиясе проекты;

3) Районны үзгәртеп кору турында сораулар;

4. Әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән проектлар һәм сораулар-үтенечләр буенча гавами тыңлаулар оештыру һәм үткәрү тәртибе муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органының норматив хокукый актлары белән билгеләнә һәм муниципаль берәмлек халкына гавами тыңлаулар үткәрү вакыты һәм урыны турында үз вакытында хәбәр итүне, муниципаль хокукый акт проекты белән үз вакытында танышуны, муниципаль берәмлек халкына гавами тыңлауларда катнашуын тәэмин итүче башка чараларны күздә тотарга тиеш, ачык тыңлаулар нәтиҗәләрен бастырып чыгару (халыкка игълан итү), кабул ителгән карарларның дәлилләнгән нигезләмәсен дә кертеп.

5. Генераль планнар проектлары, җирдән файдалану кагыйдәләре проектлары, территорияне планлаштыру проектлары, территорияне межалау проектлары, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проектлары, күрсәтелгән расланган документларның берсенә, җир кишәрлеген яки капиталь төзелеш объектын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү турында карар проектлары, рөхсәт ителгән төзелешнең чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәт бирү, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турында карар проектлары буенча карар проектлары буенча, җир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән башка төр файдалану мәсьәләләре буенча җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең расланган кагыйдәләре булмаганда иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрелә, аларны оештыру һәм үткәрү тәртибе муниципаль берәмлек уставы һәм (яки) шәһәртөзелеше эшчәнлеге турындагы законнар нигезләмәләрен исәпкә алып муниципаль берәмлекнең иҗтимагый органы норматив хокукый акты белән билгеләнә. (гыйнвар, 2018 ел)

21 статья. Гражданнар җыелышы

1. Җирле әһәмияткә ия мәсьәләләр буенча фикер алышу, халыкка җирле үзидарә органнары һәм районның җирле үзидарә вазыйфаи затлары эшчәнлеге турында мәгълүмат бирү, территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру

турында Район территориясе өлешендә гражданнар җыелышы үткәрелергә мөмкин. гражданнар җыелышлары микрорайоннар, торак массивлар, кварталлар, урамнар, торак йортлар, районның торак пунктлары буенча үткәрелә.

2. Гражданнар җыелышы халык, Район Советы, Район Башлыгы инициативасы белән, шулай ук җирле үзидарә уставында каралган очракларда үткәрелә.

3. Район Советы яки Район Башлыгы инициативасы буенча үткәрелә торган гражданнар җыелышы тиешенчә район Советы яки район башлыгы тарафыннан билгеләнә.

4. Халык инициативасы буенча үткәрелә торган гражданнар җыелышы район Советы тарафыннан территориаль иҗтимагый үзидарә органнарының, тиешле территориядә яшәүче һәм әлеге территорияләрдә урнашкан оешма-учреждениеләрнең җитәкчеләре, җыелышта катнашу хокукы булган гражданнар төркеменең язма тәкъдиме буенча билгеләнә.

Гражданнар җыелышын үткәрү турындагы тәкъдимдә аны карап тикшерүгә чыгарыла торган сораулар исемлеге һәм җыелыш үткәрү урыны булырга тиеш. ә җыелышны үткәрү инициативасы белән әлеге гражданнар – аларның фамилиясен, исемен, атасының исемен, туган көнен, яшәү урынын күрсәтеп мөрәҗәгать иткән очракта вәкаләтле затлар тарафыннан имзаланырга тиеш,.

Район Советы үзенең якындагы сессиясендә гражданнар җыелышын үткәрү турындагы тәкъдимне карый.

Район Советы гражданнарның аның максатка ярашлы булмавы буенча җыелуын үткәрүдән баш тартырга хокуклы түгел.

5. Территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру максатларында гражданнар җыелышын билгеләү һәм үткәрү тәртибе территориаль иҗтимагый үзидарә уставы белән билгеләнә.

6. Гражданнар җыелышын үткәрү вакыты һәм урыны турында һәм тиешле территориядә яшәүчеләр җыелыш үткәрү көненә кадәр җиде көннән дә соңга калмыйча, әлеге массакүләм мәгълүмат чараларын, почта хәбәрләрен, фатир (йорт) җыеннарын, белдерүләр һәм башка мөмкин булган чараларны кулланып, хәбәр ителә. Гражданнар җыелышын әзерләү һәм үткәрүне Район Башкарма комитеты тәэмин итә.

7. Җыелышлар эшендә әлеге территориядә яшәүче, сайлау хокукына ия гражданнар катнаша ала. Җыелышта катнашу хокукына ия гражданнарның гомуми саны Россия Федерациясе гражданнарының тору урыны һәм яшәү урыны буенча Россия Федерациясе чикләрендә муниципаль сайлауларны үткәргәндә файдаланыла торган теркәү исәбе мәгълүматлары нигезендә билгеләнә.

Әгәр анда җыелышта катнашырга хокуклы гражданнар санының өчтән бер өлеше катнашмаса, гражданнар җыелышы хаклы санала.

Җыелышның карарлары җыелышта катнашкан гражданнарның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

8. Гражданнар җыелышы җирле үзидарә органнарына һәм районның җирле үзидарә вазыйфаи затларына мөрәҗәгатьләр кабул итә, шулай ук җирле үзидарә органнары һәм Районның җирле үзидарә вазыйфаи затлары белән үзара

мөнәсәбәтләрдә гражданнар җыелышын тәкъдим итәргә вәкаләтле затларны сайлый ала.

9. Территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча гражданнар җыелышы территориаль иҗтимагый үзидарә уставына кертелгән мәсьәләләр буенча карар кабул итә.

10. Гражданнар җыелышы тарафыннан кабул ителгән мөрәҗәгатьләр Район җирле үзидарә органнары һәм җирле үзидарә вазыйфаи затлары тарафыннан мәҗбүри каралырга тиеш. Мөрәҗәгатьләрдә булган мәсьәләләрне хәл итү компетенциясенә язмача җавап җибәрү белән кертелгән.

11. Гражданнар җыелышын билгеләү һәм үткәрү тәртибе, шулай ук гражданнар җыелышының вәкаләтләре федераль закон, әлеге Устав һәм Район Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

12. Гражданнар җыелышы нәтиҗәләре рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш (халыкка хәбәр итәргә).

22 статья. Халык конференциясе (делегатлар җыелышы)

1. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) җирле әһәмияткә ия мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм Район халкының фикерләрен ачыклау зарур булган очракта үткәрелә. Район территориясендә яшәүче халык арасыннан конференция (делегатлар җыелышы) гражданнар җыелышлары кыен булган очракларда үткәрелә.

2. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) гражданнар җыелышы вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

3. Халык конференциясе (делегатлар җыелышы) район Советы, район Башлыгы инициативасы белән үткәрелә. Район Советы яки Район Башлыгы инициативасы белән үткәрелә торган халык конференциясе (делегатлар җыелышы) Район Советы яисә Район Башлыгы тарафыннан җаваплы итеп билгеләнә.

Халык инициативасы буенча үткәрелә торган гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) район Советы тарафыннан билгеләнә.

4. Әгәр анда сайланган делегатларның яртысыннан артыгы катнашса, гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) дөрес санала. Конференция карарлары (делегатлар җыелышы) конференциядә катнашкан делегатларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

5. Гражданнар конференциясен (делегатлар җыелышын) билгеләү һәм үткәрү тәртибе, делегатларны сайлау Район Советының әлеге Уставы һәм норматив хокукый акты белән билгеләнә.

6. Гражданнар конференциясе нәтиҗәләре (делегатлар җыелышы) рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш (халыкка хәбәр итәргә).

23 статья. Гражданнарны сораштыру

1. Гражданнарны сораштыру бөтен территориядә яки район территориясендә җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары, шулай ук дәүләт хакимияте органнары тарафыннан карарлар кабул иткәндә халыкның фикерен һәм аны исәпкә алуны ачыклау өчен үткәрелә.

Сораштыру нәтиҗәләре тәкъдим итү характерында булырга тиеш.

2. Гражданнарны сораштыруда сайлау хокукына ия район халкы катнаша ала.

3. Гражданнарны сораштыру инициативасы буенча үткәрелә:

1) Район Советы яки Район Башлыгы - җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча;

2) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары фикере - граждан фикерен исәпкә алу өчен, республика һәм төбәкара әһәмияттәге объектлар өчен район җирләренең максатчан билгеләнешен үзгәртү турында карарлар кабул иткәндә.

4. Гражданнар арасында сораштыру үткәрү һәм билгеләү тәртибе Район Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

5. Гражданнар сораштыруны оештыруны Район Советы билгели. Гражданнар сораштыруы Район Советы карарында билгеләнә:

1) сораштыру үткәрү датасы һәм сроклары;

2) сораштыру үткәргәндә тәкъдим ителә торган (сораулар) формулировкасы;

3) сораштыру үткәрү методикасы;

4) сораштыру кәгазе формасы;

5) сораштыруда катнашучы Район халкының минималь саны.

6. Район халкы аны үткәрүгә кадәр 10 көннән дә ким булмаган вакыт эчендә гражданнар арасында сораштыру үткәрү турында хәбәр ителергә тиеш.

7. Гражданнар арасында сораштыру әзерләүгә һәм уздыруга бәйле чараларны финанслау гамәлгә ашырыла:

1) район бюджеты хисабына-районның җирле үзидарә органнары инициативасы буенча сораштыру үткәргәндә;

2) Татарстан Республикасы бюджеты акчалары хисабына-Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары инициативасы буенча сораштыру уздырганда.

8. Сораштыру нәтиҗәләре аны үткәргәннән соң бер ай вакыт эчендә бастырылырга (халыкка игълан ителергә) тиеш. Сораштыру нәтиҗәләре белән Районның теләсә кайсы кешесе таныша ала. Сораштыру нәтиҗәләре районның җирле үзидарә органнары тарафыннан тиешле карарлар кабул иткәндә мәҗбүри исәпкә алынырга тиеш.

24 статья. Җирле әһәмияттәге аеруча мөһим мәсьәләләр буенча халык фикер алышуы

1. Муниципаль хокукый актлар проектларын һәм җирле әһәмияттәге башка аеруча мөһим мәсьәләләрне халык фикер алышуына чыгару турындагы карар Район Советы тарафыннан үз инициативасы буенча яисә тиешле территориядә яшәүче гражданнарның таләбе буенча Район Советы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль хокукый акт проекты тексты һәм мәсьәләләр буенча халык фикер алышуына чыгарыла торган башка материаллар, аларны халык фикер алышуына чыгару турында карар кабул ителгәннән соң, биш көннән дә соңга калмыйча массакүләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгарыла, район халкына җибәрелә, халыкка танышу өчен мөмкин булган урыннарда урнаштырыла, башка ысуллар белән халыкка игълан ителә.

3. Район Советы халык фикер алышуына сорау чыгару белән бергә фикер алышу барышында керә торган тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне карау эшен оештыру вакытын һәм тәртибен билгели, әлеге максат өчен махсус комиссия төзи.

4. Район Советы үзе чыгара торган муниципаль хокукый актлар проектлары һәм җирле әһәмияттәге башка мөһим мәсьәләләр буенча фикер алышуны тәэмин итә, моның өчен кирәкле шартлар тудыра.

5. Халык фикер алышуына чыгарылган мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр Район Советына җибәрелә.

6. Муниципаль хокукый актлар проектлары һәм җирле әһәмияттәге башка мөһим мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр Район Советы тарафыннан карала.

7. Халык фикер алышуы нәтиҗәләре турында халыкка хәбәр ителә.

25 статья. Җирле үзидарә органнарына гражданнарның мөрәҗәгатьләре

1. Гражданнар Районның җирле үзидарә органнарына шәхси һәм күмәк мөрәҗәгатьләргә хокуклы.

2. Гражданнар мөрәҗәгатьләре “Россия Федерациясе гражданнары мөрәҗәгатьләрен карау тәртибе турында” 2006 елның 2 маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «Татарстан Республикасында гражданнар мөрәҗәгатьләре турында» 2003 елның 12 маендагы 16-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән тәртиптә һәм тиешле срокларда карап тикшерелергә тиеш.

Статья 26. Районның иҗтимагый (консультатив) советлары

1. Район гражданнары һәм җирле үзидарә органнарының үзара хезмәттәшлеген тәэмин итү өчен җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча карарлар эшләп чыгарганда халыкның ихтыяҗларын һәм мәнфәгатьләрен исәпкә алу, җирле үзидарә органнары эшчәнлегенә җәмәгатьчелек контролен гамәлгә ашыру максатларында район гомуми советы төзелә.

2. Районның иҗтимагый советы үз эшчәнлегендә район халкының, иҗтимагый берләшмәләрнең һәм башка коммерцияле булмаган оешмаларның катнашуы нигезендә формалаша.

3. Оештыру тәртибе, Районның иҗтимагый Советы вәкаләтләре, аның утырышларын үткәрү һәм карарлар кабул итү тәртибе, хокук, бурычлар һәм җаваприйонның җирле үзидарә органнары тарафыннан мәгълүмат бирү, консультация бирү һәм Район иҗтимагый советы эшчәнлегенә ярдәм итүнең башка мәсьәләләрен, аның роспускасы процедурасы, шулай ук аны оештыруның һәм эшчәнлегенең башка мәсьәләләре район Советы тарафыннан расланган Нигезләмә белән билгеләнә.

27 статья. Җирле идарәнең халык тарафыннан турыдан-туры тормышка ашырылуын һәм аны тормышка ашыруда катнашуның башка рәвешләре

1. Әлеге устав белән бергә, федераль закон нигезендә, җирле үзидарә халык тарафыннан турыдан-туры гамәлгә ашыру һәм җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда халыкның катнашуы формалары нигезендә, гражданнар җирле үзидарәне Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка рәвешләрдә гамәлгә ашыруда катнашырга хокуклы.

2. Район халкы тарафыннан җирле үзидарәне турыдан-туры тормышка ашыру һәм халыкның җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы законлылык, иреклелек принципларына нигезләнә.

Җирле үзидарә органнары һәм Районның җирле үзидарә вазыйфаи затлары халыкка җирле үзидарәне турыдан-туры гамәлгә ашыруда һәм халыкның җирле үз-үзе белән идарә итүдә катнашуда ярдәм итәргә тиеш.

Бүлек Ш. РАЙОН СОВЕТЫ

28 статья. Район Советы - районның вәкиллекле җирле үзидарә органы

1. Район Советы даими эшләүче коллегиаль җирле үзидарә органы булып тора.

2. Район Советының рәсми исеме - Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Советы.

3. Район Советы вәкаләтләре срогы - 5 ел.

4. Район Советы район халкына хисап тота һәм контрольдә тора.

5. Район Советының район гербы сурәтләнгән бланклары, мөһере бар.

6. Район Советы эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары район бюджетында Россия Федерациясе бюджеты чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

29 статья. Район Советы составы

1. Район Советы 42 депутаттан тора.

2. Район советы составына билгеләнгән депутатлар саныннан кимендә өчтән икесен сайлау буенча хокуклы.

30 статья. Район Советы депутатларын сайлау тәртибе

1. Район советы составына кергән авыл җирлекләре башлыклары һәм күрсәтелгән җирлекләрнең вәкиллекле органнары депутатлары, җирлек халкы санына бәйсез рәвештә, үз составыннан сайланган вәкиллекле органнар депутатлары керә.

Муниципаль район составына керүче бер җирлек вәкиллегенең норма белән билгеләнгән саныннан өчтән бер өлеше артмаска тиеш.

2. Җирлекнең вәкиллекле органы депутатлары арасыннан сайлана торган Район Советы депутаты, яңа чакырылыш җирлек вәкиллекле органының хокукый составында, беренче сессия көненнән бер айдан да соңга калмыйча, шул исәптән алдагы чакырылыш әлеге орган вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта да сайланырга тиеш.

3. Җирлекнең вәкиллекле органы депутатлары арасыннан Район Советы депутатын сайлау яшерен тавыш бирү юлы белән башкарыла һәм күрсәтелгән органның карары белән рәсмиләштерелә.

4. Җирлек башлыкларын сайлау һәм җирлекнең вәкиллекле органы депутаты итеп сайлау турында җирле үзидарәнең вәкиллекле органы депутаты итеп сайлау турындагы карар өч көн эчендә Район Советына җибәрелә.

31 статья. Район Советы депутаты статусы

1. Район Советы депутаты вәкаләтләре аны җирлек башлыгы яки җирлекнең вәкиллекле органы депутатлары арасыннан район Советы депутаты итеп сайлау көненнән башлана һәм яңа чакырылыш район Советы эшли башлаган көннән туктатыла.

Депутат, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты вәкаләтләре срогы муниципаль берәмлек уставы белән билгеләнә һәм кимендә ике һәм биш елдан артык була алмый.

(6 статья,31 пункт ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2018 елның 05 февралендәге 31 номерлы карары редакциясендә)

2. Район Советы депутаты, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт бурычларын үтәгән, әлеге устав белән билгеләнгән очраклардан тыш, азат ителмәгән нигездә эшли.

3. Район Советы депутаты «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләрне һәм тыюларны үтәргә һәм бурычларны үтәргә тиеш.

3.1. Депутат, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты тарафыннан коррупциягә каршы тору турында Россия Федерациясе законнары нигезендә бирелә торган керемнәр, чыгымнар, милек һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында Россия Федерациясе законнары нигезендә тапшырыла торган белешмәләрнең дөреслеген һәм тулылыгын тикшерү Россия Федерациясе субъектының югары вазыйфаи заты (Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенең югары башкарма органы җитәкчесе) карары буенча Россия Федерациясе субъекты законы белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

Депутат, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты тарафыннан коррупциягә каршы тору турында Россия Федерациясе законнары нигезендә бирелә торган керемнәр, чыгымнар, милек һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында Россия Федерациясе законнары нигезендә тапшырыла торган белешмәләрнең дөреслеген һәм тулылыгын тикшерү Россия Федерациясе субъектының югары вазыйфаи заты (Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенең югары башкарма органы җитәкчесе) карары буенча Россия Федерациясе субъекты законы белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

3.2. 3.1. пункты нигезендә үткәрелгән тикшерү нәтиҗәсендә ачыкланган очракта "Коррупциягә каршы көрәш турында" 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, "Дәүләт вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында" 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы федераль закон, "Аерым категориядәге затларның счетларын (кертемнәрен) ачуны һәм саклауны тыю турында" 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы федераль закон, чит ил банкларында кулдагы акчалар һәм кыйммәтләр саклауны, Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан, чит ил финанс инструментларына ия булу һәм (яки) алардан файдалану, Россия Федерациясе субъектының югары вазыйфаи заты (Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенең югары башкарма органы җитәкчесе) депутат, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты

вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән җирле үзидарә органына, тиешле карар кабул итү вәкаләте яисә судка мөрәҗәгать итә.

3.3. Муниципаль вазыйфаларны биләүче затлар тарафыннан бирелгән керемнәр, чыгымнар, милек һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләр җирле үзидарә органнарының рәсми сайтларында "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырыла һәм (яисә) массакүләм мәгълүмат чараларына муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә торган тәртиптә бастырып чыгару өчен бирелә.

(7 статья,3 өлешкә 3.1., 3.2., 3.3. пунктлары өстәлгән ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2017 елның 13 июлендәге 100 номерлы карары редакциясендә)

4. Район Советы депутатына үз вәкаләтләрен законнар, әлеге Устав, район Советы карарлары нигезендә тоткарлыксыз башкармау шартлары тәэмин ителә.

5. Район Советы депутаты депутат этикасы кагыйдәләрен, район Советы тарафыннан югала торган, депутатның түбәндәге бурычларын үз эченә алырга тиеш булган депутат этикасы кагыйдәләрен үтәргә тиеш:

1) депутат статусын җирле үзидарәнең башка органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданнар эшчәнлегенә йогынты ясау өчен, аның шәхсән яисә аның якыннарына кагылышлы мәсьәләләрне хәл иткәндә файдаланырга;

2) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик уята алырлык үз-үзеңне тотудан тыелып торырга, шулай ук аның абруена яки район Советы абруена зыян китерә алырлык низаглы хәлләрдән качарга кирәк;

3) мәнфәгатьләр каршылыгы барлыкка килү куркынычы булганда – шәхси кызыксыну булганда хәлләр

депутатларның объектив үтәлешенә йогынты ясый яки йогынты ясый ала, бу хакта Район Советына хәбәр итәргә һәм әлеге мәнфәгатьләр каршылыгын булдырмый калуга яки җайга салуга юнәлдерелгән аны хәл итәргә;

4) Район Советында билгеләнгән гавами чыгышлар кагыйдәләрен үтәргә;

5) депутат эшчәнлеге белән бәйле булмаган максатларда, Федераль закон нигезендә депутат вазыйфаларын башкару белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган конфиденциаль характердагы мәгълүматка кертелгән мәгълүматларны игълан итәргә һәм кулланмаска;

6) депутат вазыйфаларын башкару белән бәйле рәвештә физик һәм юридик затлардан (бүләкләр, акчалата бүләк, ссудалар, хезмәт күрсәтүләр, күңел ачу, ял итү, транспорт чыгымнары һәм башка бүләкләр) акчалата бүләк алынмый.

6. Үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы район Советы депутаты хокуклы түгел:

1) шәхси яки ышанычлы затлар аша эшмәкәрлек эшчәнлеге белән шөгыльләнергә, коммерция оешмасы белән идарә итүдә яки коммерцияле оешма белән идарә итүдә катнашырга (сәяси партия белән идарә итүдән тыш; съездда (конференциядә) яки башка иҗтимагый оешма, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативлары, бакчачылык, яшелчәчелек, дача кулланучылар кооперативлары, күчемсез милек милек милекчеләр ширкәтләре гомуми җыелышында катнашудан тыш); күрсәтелгән коммерциячел булмаган оешмалар белән идарә итүдә (сәяси партиядән тыш), федераль законнарда каралган очраклардан һәм оешма белән идарә

итүдә катнашу Россия Федерациясенең дәүләт органы исеменнән Россия Федерациясе законнары нигезендә гамәлгә ашырыла торган очраклардан тыш, бер башкарма орган буларак яисә аларның коллегиаль идарә итү органнары составына эшкә алучы вәкиле рөхсәте белән түләүсез нигездә катнашу), федераль законнарда каралган очраклардан тыш, һәм оешма белән идарә итүдә катнашу Россия Федерациясе законнары нигезендә дәүләт органы исеменнән гамәлгә ашырыла;

2) укытучы, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлектән тыш, башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнергә. Шул ук вакытта укытучылар, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлек, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсе яисә Россия Федерациясе законнары белән башкасы каралмаган булса, чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый;

3) әгәр Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе яисә Россия Федерациясе законнары белән башкасы каралмаган булса, идарә итү органнары, Попечительләр яки күзәтү советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмалар һәм Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган структур бүлекчәләр составына керергә.

7. Район Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда түбәндәге очракта туктатыла:

1) үлем;

2) үз теләге белән эштән китү;

3) суд тарафыннан эшкә сәләтсез дип тану яки чикләнгән эшкә сәләтсез дип тану;

4) суд тарафыннан мәрхүм дип игълан ителмәү яки белдермәү билгеле түгел дип тану;

5) аның законлы көченә керүен судның гаепләү карары үз көченә кертә;

6) Россия Федерациясеннән даими яшәү урынына чыгу;

7) Россия Федерациясе гражданлыгы туктатылу, чит ил дәүләте гражданлыгы туктатылу - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы, аның нигезендә чит ил гражданы җирле үзидарә органнарына сайланырга, чит ил дәүләт гражданын сатып алырга яисә аларга яшәү төрен яисә Россия Федерациясенең халыкара килешүе катнашучысы булмаган чит ил дәүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ алырга хокуклы, аның нигезендә чит ил гражданы, чит ил дәүләте гражданлыгы булган Россия Федерациясе гражданы, җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы;

8) район составына кергән җирлекнең тиешле вәкиллекле органы депутаты буларак сайлаучылар тарафыннан бәяләмәләр;

9) вакытыннан алда туктату вәкаләтләрен район Советы йә вакытыннан алда туктату аның вәкаләтләрен җирлек башлыгы яисә тиешле җирлекнең вәкиллекле органы депутаты буларак;

10) хәрби хезмәткә чакыру яки аны альтернатив гражданлык хезмәтенә алыштыру юнәлеше;

11) федераль законнарда билгеләнгән башка очракларда.

8. Үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы депутатның вәкаләтләре «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары

турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрне үтәмәгәндә вакытыннан алда туктатыла.

9. Депутатның вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта тиешле җирлекнең вәкиллекле органы депутатлары арасыннан әлеге орган бер ай эчендә район советы составына башка депутатны сайларга тиеш.

32 статья. Район Советы депутаты белән район халкы арасындагы үзара мөнәсәбәтләр

1. Район Советы депутаты район халкы, шулай ук район территориясендә урнашкан предприятиеләр, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Район Советы депутаты җирлек халкы алдында хисап тота, аның вәкиле булып тора, үзенең эше турында даими рәвештә Район Советы эше турында хәбәр итә, шулай ук халыкны кабул итә.

3. Район Советы депутаты район халкының законлы хокукларын, ирекләрен һәм мәнфәгатьләрен тәэмин итү буенча законнарда каралган чаралар күрергә, шул исәптән алардан кергән тәкъдимнәрне, гаризаларны, шикаятьләрне карарга, андагы мәсьәләләрне дөрес һәм вакытында хәл итәргә тиеш.

33 статья. Яңа сайланган район Советы эшен оештыру

1. Яңа чакырылыш Район Советы беренче сессиягә депутатларның билгеләнгән санынннан кимендә өчтән икесе сайланганнан соң җиде көннән дә соңга калмыйча җыела. Район Советының сайлаулардан соң беренче утырышын район башлыгы, ә аның булмаганда – Район Башкарма комитеты җитәкчесе чакыра һәм әзерли.

2. Сайлаулардан соң беренче сессияне Район Башлыгы сайланганчы Район Советы депутаты ача һәм алып бара.

34 статья. Район Советы Компетенциясе

1. Район Советы компетенциясендә:

1) район Уставын кабул итү һәм аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү, муниципаль хокукый актлар чыгару;

2) район территориясендә җәмәгатьчелекне бәйләү кагыйдәләрен билгеләү;

3) район бюджетын һәм аның үтәлеше турындагы хисапны раслау;

4) салымнар һәм җыемнар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә җирле салымнарны һәм җыемнарны билгеләү, үзгәртү һәм гамәлдән чыгару;

5) районның социаль-икътисади үсеш стратегиясен раслау;

5.1.) энергияне саклау һәм энергетика нәтиҗәлелеген арттыру өлкәсендә муниципаль программаларны раслау;

6) чикләрене үзгәртү турында инициативаны тәкъдим итү, районны үзгәртеп кору;

7) җирле референдум билгеләү;

8) Район Башлыгын сайлау;

9) Район Башкарма комитеты җитәкчесен, Финанс-бюджет палатасы рәисен, милек һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы рәисен билгеләп кую, аларның отставкасын кабул итү;

10) Район Башкарма комитеты структурасын раслау, аның хезмәткәрләренең чик санын билгеләү;

11) Район Башкарма комитеты җитәкчесе вазифаларын биләүгә конкурс үткәрү тәртибен билгеләү, Конкурс комиссиясе әгъзаларын билгеләү;

12) Контроль-хисап палатасы турында, Финанс-бюджет палатасы турындагы һәм мөлкәт һәм җир палатасы турындагы нигезләмәләрне раслау;

13) район сайлау комиссиясе әгъзаларын билгеләү;

13.1) район контроль-хисап палатасы рәисен һәм рәис урынбасарын билгеләп кую;

14) район чикләрен үзгәртү, үзгәртеп корулар мәсьәләләре буенча тавыш бирү билгеләү;

15) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында Закон чыгару инициативасы хокукын гамәлгә ашыру;

16) муниципаль милектә булган милек белән идарә итү һәм эш итү тәртибен, шул исәптән аны федераль законнар нигезендә хосусыйлаштыру тәртибен һәм шартларын билгеләү; Район Советы тарафыннан килештерү буенча яки расланганнан соң кире кайтару гамәлгә ашырыла торган муниципаль мөлкәт төрләре исемлеген билгеләү;

17) муниципаль предприятиеләрне төзү, үзгәртеп кору һәм лик-төре турында карарлар кабул итү тәртибен билгеләү, шулай ук федераль законнарда каралган очраклардан тыш, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр хезмәтләренә тарифларны билгеләү турында;

18) районның муниципальара хезмәттәшлек оешмаларында катнашу тәртибен билгеләү;

19) районның җирле үзидарә органнары эшчәнлеген матди-техник һәм оештыру ягыннан тәэмин итү тәртибен билгеләү;

20) җирле үзидарә органнары һәм районның җирле үзидарә вазыйфаи затлары тарафыннан җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен башкаруны контрольдә тоту;

21) Россия Федерациясе шәһәртөзелеше кодексы нигезендә районның территориаль планлаштыру документларын, башка шәһәр төзелеше документларын раслау;

22) гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен җирле резервларны финанс һәм матди ресурсларны булдыру һәм куллану тәртибен билгеләү;

23) җирлекләрнең бюджет тәэмин ителеше дәрәҗәсен тигезләү өчен район бюджетыннан кирәкле акчалар бирү шартларын һәм тәртибен билгеләү;

24) автоном коммерцияле булмаган оешмалар һәм фондлар рәвешендә коммерцияле булмаган оешмалар төзү турында карарлар кабул итү;

25) массакүләм мәгълүмат чараларын оештыру;

26) Район Уставы һәм район Советы карарларына аңлатма бирү;

27) үз эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча Район Советы регламентын һәм башка карарлар кабул итү;

28) Район Советы аппараты турында нигезләмә раслау;

29) муниципаль берәмлек башлыкларын отставкага җибәрү турында карар кабул итү;

30) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән муниципаль районнарның вәкиллекле органнары карамагына кертелгән башка вәкаләтләр, шулай ук әлеге Устав белән Район Советы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләр.

1.1. Район Советы район башлыгы, башкарма комитет җитәкчесенең аларның эшчәнлеге, Район башкарма комитеты һәм Район Башлыгы карамагындагы башка җирле үзидарә органнары эшчәнлеге нәтиҗәләре, шул исәптән Район Советы куйган мәсьәләләрне хәл итү турындагы еллык отчетларын тыңлый.

2. Район Советы эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары җирле бюджетта Россия Федерациясе бюджеты чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

Район Советы, район башлыгы яки аерым депутатлар (депутатлар төркемнәре) белән идарә итү һәм (яки) күрсәтмәсе, Район Советы, район башлыгы һәм депутатлар эшчәнлеген тәэмин итүгә юнәлдерелгән район бюджеты акчаларыннан тыш, аны үтәү барышында район бюджеты акчалары белән нинди дә булса формада да рөхсәт ителми.

35 статья. Район Советының эш тәртибе

1. Район Советының эш тәртибе әлеге Устав һәм Район Советы Регламенты белән билгеләнә.

2. Эшнең төп формасы - Район Советы - аның утырышлары, аларда Район Советы компетенциясенә караган мәсьәләләр хәл ителә.

3. Әгәр анда районның сайланган депутатлары саныннан кимендә 50 процент катнашса, район Советы утырышы тулы хокуклы була.

4. Район Советының чираттагы утырышы кирәк булса да, кварталга кимендә бер тапкыр уздырыла. Чираттан тыш утырышлар район башлыгы яки депутатлар төркеме инициативасы буенча билгеләнгән саныннан кимендә өчтән бере Район Советы депутатларының инициативасы белән чакырыла.

5. Совет утырышлары район башлыгы тарафыннан чакырыла. Район Советы депутатлары һәм чакырылган затлар чираттагы утырышның вакыты, урыны һәм көн тәртибе турында биш көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә, ә чираттан тыш утырыш - аны үткәрүгә кадәр бер көннән дә соңга калмыйча.

6. Район Советы утырышлары ачыктан-ачык һәм ачык үткәрелә. Район Советының ачык утырышларында районның теләсә кайсы кешесе катнашырга хокуклы.

Регламентта каралган очракларда Район Советы бары тик Район Советы чакырылган затлар, шулай ук утырышта закон нигезендә катнашу хокукына ия затлар гына катнаша ала торган ябык утырыш үткәрү турында карар кабул итәргә хокуклы.

7. Район Советының һәр утырышы беркетелә һәм кирәк булганда стенограмацияләнә. Утырыш беркетмәсенә утырышны үткәрү датасы, урыны һәм вакыты турында мәгълүматлар кертелә, карала торган барлык мәсьәләләр күчерелә һәм кабул ителгән барлык карарлар да тавыш бирү нәтиҗәләрен күрсәтеп теркәлә.

Район Башлыгы Район Советы утырышы беркетмәсенә кул куйганнан соң аның белән районның һәр кешесе таныша ала.

8. Район Советы утырышларында һәр депутат бер тавышка ия. Район Советы депутаты тавыш бирү хокукын шәхсән гамәлгә ашыра. Район Советы утырышла-

рында тавыш бирү булырга мөмкин. ачык (шул исәптән эзләнүчән) һәм яшерен. Тавыш бирүнең һәр төрен куллану очраклары әлеге Устав, Район Советы Регламенты белән билгеләнә.

36 статья. Район Советы эшчәнлеген оештыру

1. Район Советы эшчәнлеген оештыруны район башлыгы башкара.

2. Район Советы Регламенты нигезендә Район Советы компетенциясенә кертелгән мәсьәләләрне алдан карау һәм әзерләү өчен депутатлар арасыннан, Район Башлыгы һәм аның урынбасарларыннан тыш, Район Советы эшчәнлегенең төп юнәлешләре буенча даими комиссияләр төзелә, шулай ук вакытлы комиссияләр төзелә ала.

3. Аны хәл итү буенча Район Советы каршында депутатлар, Район Башкарма комитеты, иҗтимагый берләшмәләр, оешма һәм предприятие вәкилләре, белгечләр, экспертлар һәм Район халкы составында эшче, эксперт һәм башка төрле тапшырулар төркемнәре оештырыла ала.

4. Район Советы эшчәнлеген оештыру, хокукый, мәгълүмати, матди-техник һәм башка яктан тәэмин итә.

37 статья. Район Советы тарафыннан контроль функцияләрен тормышка ашыру

1. Район Советы Район территориясендә әлеге Уставның Район Советы тарафыннан кабул ителә торган норматив актлар, Район бюджеты, Район үсеше программаларының үтәлешен, район Башкарма комитеты һәм аның җитәкчесе эшчәнлеген контрольдә тота.

2. Районның җирле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфаи затлары тарафыннан законнарны, әлеге Уставны һәм башка муниципаль хокукый актларны бозу фактлары ачыкланган очракта, Район Советы карары белән, Район Башлыгы арасыннан депутатлар арасыннан әлеге фактларны тикшерү өчен вакытлыча контроль комиссияләре барлыкка килергә мөмкин.

3. Законнар нигезендә Район Советы, Район Башлыгы карары белән район бюджеты акчаларын максатчан файдалану, муниципаль милекне куллану нәтиҗәлелеге, шулай ук Район Башкарма комитетының финанс-хуҗалык эшчәнлегенең башка мәсьәләләре тикшерелде (ревизияләр). Тикшерүләр (ревизияләр) үткәрүгә билгеләнгән тәртиптә бәйсез аудиторлар, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белгечләре җәлеп ителә ала.

4. Район башкарма комитеты, аның Җитәкчесе, предприятие, учреждение, оешмалар, вазыйфаи затлар, әгәр законда башкача билгеләнмәгән булса, Район Советы, аның контроль комиссияләре, Район Советы депутаты мөрәҗәгате буенча Район Советы карамагына караган мәсьәләләр буенча соратып алына торган мәгълүмат бирергә, ә законнарны, муниципаль хокукый актларны бозган очракта, бозуларны бетерү һәм гаепле затларны җаваплылыкка тарту өчен кичекмәстән чаралар күрергә тиеш.

5. Контроль функцияләрен тормышка ашырып, Район Советы район Башкарма комитетының финанс-хуҗалык һәм башкару-боеру эшчәнлегенә тыкшынырга хокуклы түгел.

38 статья. Район Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Район Советы вәкаләтләрен вакытыннан алдан туктатылган очракта:

1) Район Советы үз-үзен таркату турында карар кабул итү;

2) әлеге составның район Советы депутатларының хокуксыз булуы турында Татарстан Республикасы Югары суды карары үз көченә кергән очракта, шул исәптән депутатлар үз вәкаләтләрен туктатуга бәйле рәвештә дә;

3) муниципаль берәмлекне «Җирле үзидарәнең гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясындагы 4, 6 өлешләре нигезендә, шулай ук муниципаль район бетерелгән очракта, үзгәртеп корган очракта.

4) Район чикләрен үзгәртү нәтиҗәсендә район сайлаучылары саны 25 процентан арткан очракта;

5) гражданнарны турыдан-туры белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен таләп ителә торган муниципаль норматив хокукый актны бастырып чыгару вакыты бозылган очракта.

2. Район Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату, аның депутатлары вәкаләтләрен вакытыннан алда туктатуга китерә.

3. Район Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта җирлекләрнең вәкиллекле органнары бер ай эчендә Район Советы составына башка депутатларны сайларга тиеш.

39 статья. Район Советының үз-үзен таркату турында карар кабул итү тәртибе

1. Район Советының үз-үзен таркату турындагы карар Район Башлыгы яки депутатлар төркеме инициативасы буенча кабул ителергә мөмкин.

2. Үз-үзен таркату турында карар кабул итү инициативасы күрсәтелергә тиеш түгел:

1) район Советы сайланганнан соң беренче ел дәвамында;

2) район бюджетын кабул итү һәм аның үтәлеше турындагы хисапны раслау;

3) Район Башлыгы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктаткан очракта, яңа Район Башлыгы сайланганчы.

3. Район Советының үз-үзен таркату турындагы язма тәкъдимдә үз-үзен таркату мотивлары булырга тиеш, шулай ук аңа үз-үзен таркату сәбәпләрен нигезли торган башка материаллар теркәлә ала.

4. Депутатлар арасыннан үз-үзен таркату турындагы мәсьәләне алдан карау өчен Район Советы карары белән комиссия төзелә.

Район Советы яки район башлыгы карары буенча Район Советының үз-үзен таркату турындагы мәсьәлә ачык тыңлауларга чыгарылырга мөмкин.

5. Район Советының үз-үзен таркату турындагы мәсьәләне карап тикшерүнең дәвамлылыгы Район Советы депутатлары һәм Район халкы тарафыннан үз-үзен таркату инициативасының барлык шартлары һәм нигезләүләре турында һәрьяклы һәм объектив фикер алышу мөмкинлеген гарантияләргә тиеш. үз-үзен таркату турындагы карар үз-үзен таркату инициативасы тәкъдим ителгән көннән ике ай узгач кабул ителергә мөмкин.

6. Район Советының үз-үзен таркату турындагы карар яшерен тавыш бирү юлы белән Район Советы депутатларының билгеләнгән санынннан өчтән икесе тавышы белән кабул ителә.

7. Район Советы үз-үзен таркату турындагы тәкъдимнәрне кире каккан очракта үз-үзен таркату турында кабат инициатива үз-үзен таркату турындагы мәсьәлә буенча тавыш биргән көннән бер елдан да иртәрәк күрсәтелергә мөмкин.

40 статья. Район Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Район Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла очракта:

1) үлем;

2) үз теләге белән эштән китү;

3) суд тарафыннан эшкә сәләтсез дип тану яки чикләнгән эшкә сәләтсез дип тану;

4) суд тарафыннан вафат булучы яки игълан ителми дип танылу;

5) аның законлы көченә керүе суд гаепләү карары үз көченә керде;

6) Россия Федерациясеннән даими яшәү урынына чыгу;

7) Россия Федерациясе гражданлыгы туктатылу, чит ил дәүләте гражданлыгы туктатылу – Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы, аның нигезендә чит ил гражданы җирле үзидарә органнарына сайланырга, чит ил дәүләт гражданын сатып алырга яисә аларга яшәү төрен яисә Россия Федерациясенең халыкара килешүе катнашучысы булмаган чит ил дәүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ алырга хокуклы, аның нигезендә чит ил гражданы, чит ил дәүләте гражданлыгы булган Россия Федерациясе гражданы, җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы;

8) сайлаучыларны җирлекнең тиешле вәкиллекле органы депутаты буларак чакыртып алу. Район Советы депутаты, шул исәптән район башлыгы бәяләмәләре нигезендә суд тәртибендә тиешле җирлек сайлаучыларының аңа карата ышанычын шик астына куя торган һәм депутат вазыйфаларын яисә район Башлыгы вазыйфаларын үтәмәүдә, депутат, район башлыгы статусына туры килми торган гамәлләр кылуда һәм Россия Федерациясе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары бозылуда чагылган депутатның хокукка каршы гамәлләре (гамәл кылмау) раслана, әлеге Устав һәм башка муниципаль хокукый актлар. Чакыртып алу процедурасы тиешле җирлек уставы белән билгеләнә;

9) вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату яисә җирлек башлыгы яисә җирлекнең тиешле вәкиллекле органы депутаты буларак аның вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакыру яки аны альтернатив гражданлык хезмәтенә алыштыру юнәлеше;

11) «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында " 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрне үтәмәгәндә»;

12) "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән башка очракларда.

2. Әлеге статьяның 1-7, 10 һәм 11 пунктларында күрсәтелгән очракларда Район Советы депутаты вәкаләтләрен туктату турында карар Район Советы тарафыннан кабул ителә, анда Район Советы депутаты вәкаләтләрен туктату көне билгеләнә.

3. Әлеге статьяның 8 пунктында каралган очракта, Район Советы депутаты вәкаләтләре җирлекнең тиешле вәкиллекле органы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтиҗәләрен рәсми бастырып чыгару көненнән туктатыла.

4. Әлеге статьяның 9 пунктында каралган очракта, район Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган яисә җирлек башлыгы яисә җирлекнең вәкиллекле органы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктатылган көннән туктатыла.

5. Район Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы Район Советы карары вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә, әгәр нигез Район Советы сессияләре арасында барлыкка килгән булса, мондый нигез барлыкка килгән көннән өч айдан да соңга калмыйча.

Россия Федерациясе субъектының югары вазыйфаи заты (Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенең югары башкарма органы җитәкчесе) муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәҗәгать иткән очракта вәкаләтләрне вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килү көне булып әлеге гариза муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органына кергән көн тора.

(40 статья,5 өлешнең 2 абзацы тулыландырылган ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2018 елның 13 июлендәге 100 номерлы карары редакциясендә)

Бүлек IV . РАЙОН БАШЛЫГЫ

41. статья. Район Башлыгы - районның югары вазыйфаи заты

1. Район Башлыгы районның иң югары вазыйфаи заты булып тора.

2. Район башлыгы Район Советы тарафыннан сайлана һәм аның рәисе вәкаләтләрен хәл итүче тавыш хокукы белән башкара.

(41 статья,2 пункт ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2016 елның 05 февралендәге 31 номерлы карары редакциясендә)

3. Район башлыгының рәсми исеме - Татарстан Республикасының Питрәч муниципаль Районы Башлыгы.

42 статья. Район Башлыгын сайлау тәртибе

1. Район Башлыгы яңа сайланган Район Советының беренче сессиясендә Район Советы депутатлары арасыннан яшерен тавыш бирү юлы белән Район Советы вәкаләтләре вакытына сайлана. Район Башлыгын сайлау Район Советы депутатлары тәкъдим иткән кандидатлар арасыннан, шул исәптән Район составына керүче җирлекләрнең вәкиллекле органнары, Район халкы, иҗтимагый берләшмәләр, Татарстан Республикасы Президенты тәкъдимнәре нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Әгәр аны сайлау өчен Район Советы депутатларының билгеләнгән санынннан яртысыннан артыграгы тавыш бирсә, Район Советы депутаты сайланган Район Башлыгы булып санала.

43 статья. Район Башлыгы статусы

1. Район башлыгы даими рәвештә эшли.

2. Район Башлыгы үз эшчәнлегендә район халкына һәм Район Советына федераль закон һәм әлеге Устав нигезендә хисап тота.

3. Район Башлыгы елга бер тапкыр Район Советы алдында үз эшчәнлекләре турында хисап тота.

4. Район Башлыгы 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы "Коррупциягә каршы көрәш турында» Федераль закон, 2012 елның 3 декабрендәге «Дәүләт взыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнары аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында" гы 230-ФЗ номерлы федераль закон, «Аерым категориядәге затларның счетларын (кертемнәр) ачуны тыю турында" 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны үтәргә, чит ил банкларында акча чараларын һәм кыйммәтле әйберләрен сакларга, Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан, чит ил финанс инструментлары ия булуга һәм (яки) файдаланырга хокуклы.

(43 статья,4 өлеш ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2017 елның 13 июлендәге 100 номерлы карары редакциясендә)

5. Район Башлыгы граждан яки җинаять эше буенча яки административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яки вәкил буларак катнаша алмый.

Район Башлыгы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре әлеге устав белән федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә билгеләнә.

44 статья. Район Башлыгы вәкаләтләре

Район Башлыгы:

1) районны башка муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары, гражданнар һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә тәкъдим итә, ышаныч кәгазеннән башка район исеменнән эшли;

2) район Советы эшен оештыра, район Советы сессияләрен чакыра һәм аларга рәислек итә;

3) әлеге устав белән билгеләнгән тәртиптә район Советы кабул иткән норматив хокукый актларга имза сала һәм халыкка җиткерә;

4) үз вәкаләтләре кысаларында Район Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча хокукый актлар чыгара;

5) Район Башкарма комитеты җитәкчесе белән контракт төзи;

6) район Советы эшендә җәмәгатьчелек фикерен исәпкә алуны һәм хәбәрдар-лыкны тәэмин итү буенча чаралар күрә;

7) гражданнарны кабул итүне, аларның мөрәҗәгатьләрен, гаризаларын һәм шикаятьләрен карауны оештыра;

8) Район Советы сессияләре беркетмәләрен имзалый;

9) Район Советы аппараты эше белән җитәкчелек итә;

10) Район Советының контроль вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны координацияли;

11) район бюджетында каралган чыгымнар буенча Район Советы эшчәнлеген тәэмин итү һәм карап тоту өчен акча бүлүче булып тора;

12) гражданнарның турыдан-туры ихтыяр белдерүләре юлы белән кабул ителгән карарны закон һәм әлеге Устав нигезендә тормышка ашыру буенча район Советының хокукый акты кабул итүне оештыра;

13) район җирле үзидарә органнарының федераль башкарма хакимият органнарының территориаль органнары, башка федераль органнар, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән район территориясендә эшләп килүче үзара хезмәттәшлеген тәэмин итә;

14) район җирле үзидарә органнарының федераль башкарма хакимият органнарының территориаль органнары, башка федераль органнар, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән район территориясендә эшләп килүче үзара хезмәттәшлеген тәэмин итә;

15) муниципаль хезмәткәрләрнең һәм районның җирле үзидарә органнары хезмәткәрләренең хезмәт хакы күләме һәм шартларын билгели;

16) җирле үзидарә органнары тарафыннан җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәэмин итә;

16.1) "Россия Федерациясендә дәүләти-хосусый партнерлык, муниципаль-шәхси партнерлык һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында" 2015 елның 13 июлендәге 224-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә муниципаль-шәхси партнерлык өлкәсендә вәкаләтләрне гамәлгә ашыруга вәкаләтле җирле үзидарә органы билгели;

(44 статья,16 өлеше 16.1п. ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2017 елның 13 июлендәге 100 номерлы карары редакциясендә)

17) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән муниципаль Район Башлыклары карамагына кертелгән башка вәкаләтләрне, шулай ук әлеге Устав, Район Советы карарлары белән район башлыгы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

45 статья. Район башлыгы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Район башлыгының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта:

1) үлем;

2) үз теләге белән эштән китү;

3) “Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74[1] статьясы нигезендә отставкага җибәрү турында»;

4) «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында " 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74 статьясы нигезендә вазыйфасыннан читләштерү»;

5) суд тарафыннан эшкә сәләтсез дип тану яки чикләнгән эшкә сәләтсез дип тану;

6) суд тарафыннан мәрхүм дип игълан ителмәү яки белдермәү билгеле түгел дип тану;

7) аның законлы көченә керүе суд гаепләү карары үз көченә керде;

8) Россия Федерациясеннән даими яшәү урынына чыгу;

9) Россия Федерациясе гражданлыгы туктатылу, чит ил дәүләте гражданлыгы туктатылу - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы, аның нигезендә чит ил гражданы җирле үзидарә органнарына сайланырга, чит ил дәүләт гражданын сатып алырга яисә аларга яшәү төрен яисә Россия Федерациясенең халыкара килешүе катнашучысы булмаган чит ил дәүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ алырга хокуклы, аның нигезендә чит ил гражданы, чит ил дәүләте гражданлыгы булган Россия Федерациясе гражданы, җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы;

10) сайлаучыларны җирлекнең тиешле вәкиллекле органы депутаты буларак чакыртып алу;

11) «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясындагы 4, 6 өлешләре нигезендә, шулай ук район бетерелгән очракта районны үзгәртеп кору;

12) район чикләрен үзгәртү нәтиҗәсендә килеп чыккан 25 проценттан артык муниципаль берәмлек сайлаучылары санын арттыру;

13) сәламәтлеге буенча суд тәртибендә билгеләнгән чыдамлык Район Башлыгы вәкаләтләрен гамәлгә ашыра алмый;

14) гражданнарның турыдан-туры белдерүләре юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен таләп ителә торган муниципаль хокукый актны бастырып чыгару вакытын бозу;

15) “Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрне үтәмәү.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 1-10, 13-15 пунктларында күрсәтелгән нигезләр буенча Район Башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, районның яңа Башлыгын сайлау район Советының якындагы утырышында гамәлгә ашырыла.

2.1. Вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган муниципаль берәмлек башлыгы (Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенең югары башкарма органы җитәкчесе) муниципаль берәмлек башлыгы вазыйфасыннан читләштерү турында яисә муниципаль берәмлек башлыкларын отставкага җибәрү турында муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы карары нигезендә вакытыннан алда туктатылган муниципаль берәмлек башлыгы әлеге хокукый актка яисә суд тәртибендә карарка шикаять бирә, муниципаль берәмлек башлыгын вакытыннан алда сайлаулар турында Россия Федерациясе субъектының югары вазыйфаи заты (Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенең югары башкарма органы җитәкчесе), муниципаль сайлауларда сайланучы суд карары законлы көченә кергәнче билгеләнә алмый.(2018 елның гыйнвары)

3. Әгәр Район Башлыгының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылса, Район Советы вәкаләтләре срогы тәмамланганчы 6 айдан да ким булмаган вакыт эчендә, районның яңа башлыгын сайлау Район Советы карары буенча үткәрелергә мөмкин.

4. Суд карары буенча Район Башлыгына процессуаль мәҗбүр итү чаралары кулланылган очракта сак астына алу яки вазифасыннан вакытлыча читләштерү рәвешендә аның вәкаләтләрен вакытлыча башкаручы район башлыгы урынбасары башкара.

(45 статья,4 п. 2 өлешенә өстәмә ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2017 елның 13 июлендәге 100 номерлы карары редакциясендә)

46 статья. Район Башлыгы урынбасары

1. Район башлыгы тәкъдиме буенча район Советы депутатлары арасыннан район башлыгы урынбасары сайлана.

2. Әгәр аны сайлау өчен район Советы депутатларының билгеләнгән санынан яртысыннан артыграгы тавыш бирсә, район башлыгы урынбасары итеп сайланган район Советы депутаты санала.

3. Район башлыгы урынбасары вазыйфаларны башкара, Район Советы Регламентында билгеләнгән бурычларны бүлүгә туры китереп, Район Башлыгы йөкләмәләрен башкара, ә вакытлыча булмаган очракта (авыру яки отпуск белән бәйле рәвештә) яки үз вазыйфаларын башкару яисә вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылу мөмкинлеге булмаганда, Район Башлыгы вазыйфаларын башкара.

4. Район Башлыгы Район Советына азат ителгән нигездә бер урынбасарны сайларга тәкъдим итә ала.

Район Башлыгы урынбасарының вәкаләтләре аның вазыйфасына керешүеннән башлана һәм яңа сайланган Район Башлыгы урынбасары вазыйфасына керешкән көннән туктатыла.

5. Район Башлыгы урынбасары вәкаләтләре вакытыннан алда шул ук нигезләр буенча туктатыла, бу Район Башлыгы өчен әлеге Уставның 46 статьясында каралган.

6. Район Башлыгы урынбасары теләсә кайсы вакытта шулай ук вазифадан Район Советы инициативасы буенча яисә билгеләнгән депутатларның өчтән береннән дә ким булмаган санда депутатлар төркеме таләбе буенча кире алынырга мөмкин. Район Башлыгы урынбасарын кире алу карары Район Советы депутатларының күпчелек тавыш белән билгеләнгән санынан кабул ителә.

Район башлыгы урынбасарының вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә әлеге устав белән билгеләнә.

Бүлек V. РАЙОННЫҢ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

47 статья. Район башкарма комитеты - район җирле үзидарә башкарма-боеру органы

1. Район башкарма комитеты район җирле үзидарә органнарының башкару-боеру органы булып тора.

2. Район Башкарма комитетының рәсми исеме - Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитеты, кыскартылган исеме-район Башкарма комитеты.

3. Район Башкарма комитеты Район Советына, Район Башлыгына һәм район халкына хисап тота.

4. Районның Башкарма комитеты Район гербы сурәтләнгән бланкларга, шулай ук Башкарма комитеты гражданлык хәле актларын дәүләт теркәвенә алу вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен Россия Федерациясе гербы сурәтләнгән түгәрәк мөһергә ия.

5. Район Башкарма комитеты эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары район бюджетында Россия Федерациясе бюджеты чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

48 статья. Район Башкарма комитеты структурасы

1. Район Башкарма комитеты структурасы Район Башкарма комитеты җитәкчесе тәкъдиме буенча Район Советы тарафыннан раслана.

2. Район Башкарма комитеты структурасына Башкарма комитет җитәкчесе, аның урынбасарлары, тармак (функциональ) һәм (яки) Башкарма комитетның территориаль органнары керә.

49 статья. Район Башкарма комитеты вәкаләтләре

1. Башкарма комитет:

1) планлаштыру, бюджет, финанс һәм исәпкә алу өлкәсендә:

- район бюджеты проектын (бюджет проектын һәм уртача вакытка исәпләнгән финанс планын) төзүне тәэмин итә;

- район Советы раславына район бюджеты проектын (бюджет проектын һәм уртача срокка исәпләнгән финанс планын) кирәкле документлар һәм материаллар белән кертә;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә бюджетара трансфертларны бүлү методикасын һәм (яки) бирү тәртибен төзи һәм раслый;

- район бюджетының үтәлешен һәм бюджет хисаплылыгын төзүне тәэмин итә, район бюджетының үтәлеше турында хисап тапшыра район Советы раславына;

- муниципаль бурыч белән идарә итүне тәэмин итә;

- районның икътисад һәм социаль өлкә торышын характерлаучы статистик күрсәткечләр җыюны һәм күрсәтелгән мәгълүматларны Россия Федерациясе хөкүмәте билгеләгән тәртиптә дәүләт хакимияте органнарына тапшыруны оештыра; (2018 елның гыйнвары)

- район бюджеты хисабына җирлекләрнең бюджет тәэмин ителеше дәрәҗәләрен тигезләүне тәэмин итә;

- стратегик планлаштыру өлкәсендә “Россия Федерациясендә стратегик планлаштыру турында” 2014 елның 28 июнендәге 172-ФЗ номерлы Федераль законда каралган вәкаләтләр бирелде; *(2018 елның гыйнвары)

2) муниципаль милек белән идарә итү өлкәсендә, район территориясендә предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән үзара мөнәсәбәтләр:

- районның муниципаль милкендә булган милек белән идарә итә, муниципаль милек объектларын булдыру, сатып алу, файдалану, аның белән эш итү һәм арендалау буенча мәсьәләләрне хәл итә (әгәр дә башкача билгеләнмәгән булса, район Советы карары белән);

- муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр төзи, әгәр федераль законнарда башкасы каралмаган булса, муниципаль казна учреждениеләре эшчәнлеген финанс белән тәэмин итүне һәм бюджет һәм автоном муниципаль учреждениеләр тарафыннан муниципаль йөкләмә үтәлешен финанс белән тәэмин итүне гамәлгә ашыра, шулай ук муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алуны гамәлгә ашыра;

- муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, оешмалар белән, районның икътисадый һәм социаль разъемында хезмәттәшлек итү турында килешүләр төзи; район территориясендә халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсендә төрле милек формасындагы предприятиеләр төзүгә ярдәм итә;

- районның хезмәт күрсәтүче административ участогында полиция участок уполномоченные вазыйфасын биләгән хезмәткәргә эш өчен бина тәкъдим итә;

- 2017 елның 1 гыйнварына кадәр полициянең участок вәкаләтле вәкиле вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына хезмәткәр тарафыннан күрсәтелгән вазыйфалар буенча бурычларны үтәү чорына торак бина тәкъдим итә;

- Татарстан Республикасы «Питрәч муниципаль районы» муниципаль берәмлеге исеменнән муниципаль-хосусый партнерлык турында килешүләр ягы булып тора;

(49 статья, 2 өлеш. ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2016 елның 27 декабрендәге 100 номерлы карары редакциясендә)

3) территориаль планлаштыру, җирдән һәм башка табигый ресурслардан файдалану, әйләнә-тирәлекне саклау өлкәсендә:

- районның территориаль планлаштыру документлары проектларын, башка шәһәртөзелеше документларын әзерли һәм Район Советына раслауга кертә һәм аларның тормышка ашырылуын тәэмин итә;

- район территориясендә гамәлгә ашырыла торган шәһәр төзелеше эшчәнлеген тәэмин итүнең мәгълүмат системаларын алып баруны, муниципаль район чикләрендә җир кишәрлекләрен резервлауны һәм тартып алуны гамәлгә ашыра;

- әйләнә-тирә мохитне саклау буенча җирлекара характердагы чаралар оештыра;

- көнкүреш һәм сәнәгать калдыкларын утильләштерүне һәм эшкәртүне оештыра;

- Район территориясендә дәвалау-савыктыру урыннарын һәм курортларын булдыра, үстерүне һәм саклауны тәэмин итә, җирле әһәмияттәге махсус саклана торган табигать территорияләрен куллану һәм саклау өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыра;

- муниципаль урман контролен гамәлгә ашыра;

- Район ихтыяҗлары өчен ясалма җир кишәрлекләре булдыру өчен кирәкле эшләр башкаруны тәэмин итә, федераль закон нигезендә ясалма җир кишәрлеге төзү турында килешү төзү хокукына ачык аукцион үткәрә;

- муниципаль районның халык ара территориясендә муниципаль җир контролен гамәлгә ашыра;

- «Күчемсез мөлкәтнең дәүләт кадастры турында» 2007 елның 24 июлендәге 221-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә комплекслы кадастр эшләрен башкаруны һәм территория планы картасын раслауны оештыра;

4) төзелеш, транспорт һәм элемтә өлкәсендә:

- район чикләрендә торак пунктлар чикләреннән тыш җирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген гамәлгә ашыруны тәэмин итә, район чикләрендә торак пунктлардан читтә җирле әһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышын муниципаль контрольдә тота, юл хәрәкәтен оештыра һәм аларда юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итә, шулай ук автомобиль юлларын куллану һәм юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өлкәсендә Россия Федерациясе законнары нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра;

- халыкка транспорт хезмәте күрсәтү өчен шартлар тудыра һәм Район чикләрендә авыл җирлекләре арасында халыкка транспорт хезмәте күрсәтүне оештыруны тәэмин итә;

- Район чикләрендә халыкка хезмәт күрсәтүче маршрутлар, хәрәкәт графиклары, җәмәгать транспорты тукталышлары урыннарын раслый яки килештерә;

- Район чикләрендә торак пунктлардан читтә җәмәгать транспорты тукталышлары өчен билгеләнгән урыннарны төзекләндерүне тәэмин итә;

- җирлекләрне элемтә хезмәте белән тәэмин итү өчен шартлар тудыра;

- объектлар адресларын адреслаштыру, адресларны үзгәртүне, юкка чыгаруны, урам-юл челтәре элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, региональ яки муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлларыннан тыш) исемнәрне, районның авыллар арасындагы территориясе чикләрендә планлаштыру структурасы элементларына бирүне, мондый атамаларны үзгәртүне, гамәлдән чыгаруны, дәүләт адреслы реестрында мәгълүмат урнаштыруны тәэмин итә;

5) торак-коммуналь, көнкүреш, сәүдә һәм башка хезмәт күрсәтү өлкәсендә, шулай ук төзекләндерү һәм авыл хуҗалыгы өлкәсендә:

- энергияне саклау һәм энергетика нәтиҗәлелеген арттыру өлкәсендә муниципаль программаларны гамәлгә ашыра, Район чикләрендә муниципаль торак фонды төзегән күпфатирлы йортларны, бүлмәләрне энергетика тикшерүен оештыра, энергияне саклау һәм энергетика нәтиҗәлелеген арттыру турындагы законнарда каралган башка чаралар оештыра һәм үткәрә;

- Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә район чикләрендә җирлекләрнең электр һәм газ белән тәэмин ителешен оештыра;

- муниципаль район составына керүче җирлекләрне җәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү белән тәэмин итү өчен шартлар тудыра;

- алыкка китапханә хезмәте күрсәтүне, җирлекара китапханәләр белән тәэмин итүне, аларның китапханә фондларының сакланышын тәэмин итүне оештыра;

- ритуаль хезмәтләр күрсәтүне оештыра һәм җирлекара Күмү урыннарын тотуны тәэмин итә;

- Район составына керүче җирлекләрдә җирле традицион халык сәнгать иҗатын үстерү өчен шартлар тудыра;

- Район составына керүче җирлекләрне ял һәм мәдәният оешмалары хезмәте белән тәэмин итү өчен шартлар тудыруны тәэмин итә;

- җирлекләрдә авыл хуҗалыгы җитештерүен үстерү, авыл хуҗалыгы продукциясе, чимал һәм азык-төлек базарын киңәйтү өчен шартлар тудыра, Кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерүгә ярдәм итә, социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмаларга, хәйрия эшчәнлегенә һәм ирекле ярдәм күрсәтә;

- Район территориясендә физик культура һәм массакүләм спорт үсешен тәэмин итә, районның рәсми физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыра;

- коммуналь инфраструктура системасына тоташтыру тарифлары, коммуналь комплекс оешмаларының коммуналь комплекс оешмалары товарларына һәм хезмәтләренә тоташтыру, тарифлары, кулланучылар өчен бәяләргә (тарифларга) өстәмә түләүләр җайга сала;

- «Җылылык белән тәэмин итү турында» Федераль законда каралган җылылык белән тәэмин итүне оештыру вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу өлкәсендә «Су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу турында» Федераль законда каралган вәкаләтләрне гамәлгә ашыра;

- реклама конструкцияләрен урнаштыру схемасын раслый, муниципаль район территориясендә реклама конструкцияләрен урнаштыруга һәм эксплуатацияләүгә рөхсәт бирә, мондый рөхсәтләрне юкка чыгара, муниципаль район территориясендә «Реклама турында» 2006 елның 13 мартындагы 38-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә гамәлгә ашырыла торган үз белдеге белән билгеләнгән реклама конструкцияләрен демонтажлау турында күрсәтмәләр бирә;

6) мәгариф һәм сәламәтлек саклау өлкәсендә:

- муниципаль мәгариф оешмаларында төп гомуми белем бирү программалары буенча һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез мәктәпкәчә, башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем бирүне оештыра (федераль дәүләт белем бирү стандартлары нигезендә төп гомуми белем программаларын гамәлгә ашыруны финанс ягыннан тәэмин итү вәкаләтләреннән тыш), муниципаль мәгариф оешмаларында балаларга өстәмә белем бирүне оештыра (балаларга өстәмә белем бирүдән тыш), Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла торган финанс ягыннан тәэмин итү) балаларны карап тикшерү һәм карау, муниципаль мәгариф оешмаларында балаларны карап тоту өчен шартлар тудыра, шулай ук каникул вакытында балаларның ялын оештыруны тәэмин итү буенча үз вәкаләтләре чикләрендә чаралар күрә, шул исәптән аларның тормыш һәм сәламәтлек куркынычсызлыгын тәэмин итү чараларын да кертеп;

- муниципаль белем бирү оешмаларының биналарын һәм корылмаларын карап тотуны, алар янындагы территорияләрне төзекләндерүне тәэмин итә;

- мәктәпкәчә, башлангыч гомуми, төп гомуми һәм урта гомуми белем бирү программалары буенча белем алырга тиешле балалар исәбен алып бара, Муниципаль белем бирү оешмаларын районның конкрет территорияләренә беркетә;

- муниципаль белем бирү оешмаларын булдыра, реорганизацияли, юкка чыгара (муниципаль районнарның җирле үзидарә органнары тарафыннан югары белем

бирүче муниципаль мәгариф оешмалары булдырудан тыш), муниципаль мәгариф оешмаларын гамәлгә куючының функцияләрен һәм вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- район территориясендә Халыкка медицина ярдәме күрсәтү өчен шартлар тудыра (Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган территориялардән тыш, халыкка медицина ярдәме күрсәтү буенча аерым территорияләрнең халыкны медик-санитар тәэмин итү функцияләрен гамәлгә ашыручы федераль башкарма хакимият органы карамагындагы медицина оешмаларында медицина ярдәме белән тәэмин ителә торган территорияләр исемлеге) гражданнарга түләүсез медицина ярдәме күрсәтүнең дәүләт гарантияләренең территориаль программасы нигезендә;

- балалар һәм яшьләр белән эшләү буенча җирлекара характердагы чаралар оештыра һәм тормышка ашыра;

- җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларына, җирле үзидарәнең сайланулы органнарына, район Советы депутатларына, муниципаль хезмәткәрләргә һәм учреждениеләр хезмәткәрләренә һөнәри белем бирүне һәм өстәмә һөнәри белем бирүне оештыра;

(49 статья, 6 п. 1 абзац ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2017 елның 13 июлендәге 100 номерлы карары редакциясендә)

7) гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен саклау, законлылыкны тәэмин итү, халыкны һәм территорияне гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендә:

- район территориясендә законнарның, дәүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнарының актларының үтәлешен, гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен саклауны тәэмин итә;

- билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән судта яки арбитраж судта, җирле үзидарә хокукларын бозучы дәүләт хакимияте органнары һәм дәүләт вазыйфаи затлары, предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар актларына шикаять бирә;

- муниципаль милиция тарафыннан җәмәгать тәртибен саклауны оештыруны тәэмин итә;

- район территориясендә гадәттән тыш хәлләрне кисәтүдә һәм бетерүдә катнаша;

- территориаль саклау һәм гражданнар оборонасы, халыкны һәм район территориясен табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау чараларын оештыра һәм тәэмин итә; гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен җирле финанс һәм матди ресурслар резервларын булдыруны тәэмин итә;

- район территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләрне мобилизацион әзерләү буенча чаралар оештыра һәм тормышка ашыра;

- су объектларында кешеләрнең иминлеген тәэмин итү, аларның тормышын һәм сәламәтлеген саклау буенча чараларны тормышка ашыруны тәэмин итә;

- җирле референдум әзерләү һәм үткәрүне, район чикләрен үзгәртү, Районны үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирүне оештыру һәм матди-техник яктан тәэмин итүне гамәлгә ашыра;

- үз вәкаләтләре чикләрендә терроризм һәм экстремизмны профилактикалау буенча чаралар кабул итүне, шулай ук Район территориясендә терроризм һәм экстремизм күренешләренең нәтиҗәләрен минимальләштерү һәм (яки) бетерү буенча чаралар күрүне тәэмин итә;

- Район чикләрендә коррупциягә каршы көрәш чараларын гамәлгә ашыра;

- милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгытуга, район территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен үстерүгә, милли азчылыкларның хокукларын тормышка ашыруга, мигрантларның социаль һәм мәдәни җайлашуын тәэмин итүгә, милләтара (этникара) низагларны профилактикалауга юнәлдерелгән чаралар эшли һәм гамәлгә ашыра;

- “Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында” 2016 елның 23 июнендәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыру;

7.1) җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне терроризмны профилактикалауда катнашу, шулай ук аның чагылышлары нәтиҗәләрен минимальләштерүдә һәм (яки) бетерүдә хәл иткәндә:

- терроризмны профилактикалау, шулай ук аның күрсәткән нәтиҗәләрен минимальләштерү һәм (яки) бетерү өлкәсендә муниципаль программаларны эшли һәм тормышка ашыра;

- муниципаль берәмлекләрдә терроризмның асылын һәм аның иҗтимагый хәвефсезлеген аңлату, шулай ук гражданнарда терроризм идеологиясен кабул итмәү, шул исәптән мәгълүмат материаллары, басма продукция тарату, аңлату эшләре һәм башка чаралар үткәрү юлы белән мәгълүмати-пропаганда чараларын оештыра һәм үткәрә;

- Татарстан Республикасы башкарма хакимияте федераль органнары һәм (яки) Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары тарафыннан оештырыла торган терроризмны профилактикалау, шулай ук аның күрсәтмәләре нәтиҗәләрен минимальләштерү һәм (яки) бетерү буенча чараларда катнаша;

- муниципаль милектә булган яки җирле үзидарә органнары карамагында булган объектларның террорчылыкка каршы яклануына карата таләпләрне үтәүне тәэмин итә;

- терроризмны профилактикалауда катнашу, шулай ук аның күрсәтмәләре нәтиҗәләрен минимальләштерүдә һәм (яки) бетерүдә катнашу мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнарына тәкъдимнәр җибәрә;

- җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча терроризмны профилактикалауда катнашу, шулай ук аның чагылышлары нәтиҗәләрен минимальләштерүдә һәм (яки) бетерүдә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра;

- район территориясендә» 2013-2018 елларга Россия Федерациясендә терроризм идеологиясенә каршы комплекслы план чараларын һәм терроризм идеологиясенә каршы көрәш буенча башка чараларны тормышка ашыруны тәэмин итәләр".

(49 статья, 7 п. 7.1 подпункты өстәлгән ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2017 елның 13 июлендәге 100 номерлы карары редакциясендә)

8) район җирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен үтәү өлкәсендә:

- федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә районның җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен бирелгән матди һәм финанс чараларының исәбен алып бара һәм тиешле куллануны тәэмин итә;

- тиешле федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру турында хисап тапшыра;

- Район Советы карарлары нигезендә үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен районның җирле үзидарә органнары карамагында булган матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан өстәмә файдалануны тәэмин итә;

- Россия Федерациясенең су законнары, су объектлары милекчесе вәкаләтләре чикләрендә гамәлгә ашыра, шәхси һәм көнкүреш ихтыяҗлары өчен, гражданнарның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буе полосаларына ирекле үтеп керүен тәэмин итүне дә кертеп, гомуми файдаланудагы су объектларын куллану кагыйдәләрен билгели;

9) башка вәкаләтләр:

- муниципаль хезмәтләр реестрын формалаштыру һәм алып бару тәртибен билгели;

- җирлекләрнең архив фондларын саклауны да кертеп, муниципаль архив формалаштыра һәм үз эченә ала;

- федераль законнар нигезендә халыкара һәм тышкы икътисадый элемтәләрне үз вәкаләтләре чикләрендә гамәлгә ашыра;

- законнар, әлеге Устав, Район Советы карарлары белән Район Советы, район башлыгы яки башка җирле үзидарә органнары вәкаләтләреннән тыш, Районның җирле әһәмияттәге мәсьәләләре буенча башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

2. Башкарма комитет җирлекнең җирле әһәмияттәге мәсьәләләренә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итү буенча түбәндәге вәкаләтләрне гамәлгә ашыра:

1) район музейларын булдыра;

2) опека һәм попечительлек буенча эшчәнлекне тормышка ашыруда катнаша;

3) Район территориясендә җирле милли-мәдәни автономияләр хокукларын гамәлгә ашыру белән бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыра;

4) Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм муниципаль район территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендә чараларны тормышка ашыруга ярдәм итә;

5) 2008 елның 31 декабренә алар карамагында булган муниципаль белем бирү оешмаларын гамәлгә куючы функцияләрен гамәлгә ашыра;

6) туризмны үстерү өчен шартлар тудыра;

7) кеше хокукларын тәэмин итүгә җәмәгать контролен гамәлгә ашыручы иҗтимагый күзәтү комиссияләренә һәм мәҗбүри тоту урыннарында булган затларга ярдәм күрсәтә;

8) “Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында” 1995 елның 24 ноябрендәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалидларның иҗтимагый берләшмәләренә, шулай ук инвалидларның бөтенроссия иҗтимагый берләшмәләре белән төзелгән оешмаларга ярдәм күрсәтә;

9) “Кан һәм аның компонентларының донорлыгы турында” Федераль законда каралган чараларны гамәлгә ашыра;

10) халык арасында урнашкан нотариус торак пункты территориясендә урнашмаган очракта, законнарда каралган нотариаль гамәлләр кылуны оештыра;

11) федераль законнар белән билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтү шартларының сыйфатына бәйсез бәя бирүне оештыру өчен шартлар тудыра, шулай ук ведомство буйсынуындагы оешмалар җитәкчеләре эшчәнлеген бәяләгәндә оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтү шартларының сыйфатын бәйсез бәяләү нәтиҗәләрен куллана һәм федераль законнар нигезендә оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтү шартларын бәйсез бәяләү нәтиҗәләре буенча ачыкланган җитешсезлекләрне юкка чыгару буенча чаралар кабул итүне контрольдә тота;

12) инвалидлар, сәламәтлекләре чикләнгән затлар, адаптив физик культура һәм адаптив спорт үсешенә ярдәм күрсәтү. (2018 елның гыйнвары)

3. Район башкарма комитеты Муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле орган булып тора.

Муниципаль контроль өлкәсендә Район Башкарма комитеты вәкаләтләренә керә:

1) Тиешле территориядә муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру;

2) җирле үзидарә органнарына бирелгән региональ дәүләт контролен (күзәтчелеген) оештыру һәм гамәлгә ашыру;

3) эшчәнлекнең тиешле өлкәләрендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыруның административ регламентларын эшләү. Күрсәтелгән административ регламентларны эшләү һәм кабул итү Татарстан Республикасы норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла;

4) эшчәнлекнең тиешле өлкәләрендә муниципаль контроль нәтиҗәлелегенең мониторингын оештыру һәм үткәрү, аны үткәрү күрсәткечләре һәм методикасы Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан раслана;

5) федераль законнарда, законнарда һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларында каралган вәкаләтләрне гамәлгә ашыру.

Муниципаль контрольне турыдан-туры гамәлгә ашыру буенча функцияләр, мондый органнарның статусын билгеләүче хокукый актлар нигезендә, Район Башкарма комитеты органнарына йөкләнергә мөмкин.

Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру, юридик затларны, шәхси эшмәкәрләрне тикшерүне оештыру һәм үткәрү белән бәйле мөнәсәбәтләргә карата “Дәүләт контролен (күзәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм индивидуаль эшкуарларның хокукларын яклау турында” 2008 елның 26 декабрендәге 294-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

50 статья. Район Башкарма комитеты җитәкчесе

1. Район башкарма комитетын Башкарма комитет җитәкчесе җитәкли.

2. Район Башкарма комитеты җитәкчесе әлеге вазифага контракт буенча билгеләнә торган Районның җирле үзидарә вазыйфаи заты булып тора.

3. Район Башкарма комитеты җитәкчесе үз вәкаләтләрен даими нигездә башкара.

4. Аерым оештыру-боеру функцияләрен гамәлгә ашыру өчен Район Башкарма комитеты җитәкчесе урынбасарларына ия. Район Башкарма комитеты җитәкчесенең авыруга яки отпускка бәйле рәвештә яисә үз вазыйфаларын башкару мөмкинлеге

булмау яисә вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату очрагында аның вәкаләтләрен билгеләнгән вазифаларга туры китереп, Район Башкарма комитеты җитәкчесе урынбасарларының берсе башкара.

5. Район Башкарма комитеты җитәкчесе «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, «Дәүләт вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы федераль закон, “Аерым категория затларның счетларын (кертемнәр) ачуны һәм аларның керемнәрен тыю турында” 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны үтәргә, чит ил банкларында акча чараларын һәм кыйммәтләрне сакларга, чит ил банкларында, Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил финанс инструментларына ия булу һәм (яки) алардан файдалану.

(50 статья, 5 п. ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2017 елның 13 июлендәге 100 номерлы карары редакциясендә)

51 статья. Район Башкарма комитеты җитәкчесен билгеләү тәртибе.

1. Район Башкарма комитеты җитәкчесен билгеләү конкурс нигезендә үткәрелә.

Район Башкарма комитеты җитәкчесе вазыйфасын биләүгә конкурс үткәрү тәртибе район Советы тарафыннан билгеләнә. Конкурсны үткәрү тәртибе конкурс шартларын, аны үткәрү датасы, вакыты һәм урыны турында мәгълүматларны, контракт проектын конкурсны үткәрү көненә кадәр 20 көннән дә соңга калмыйча бастыруны күз алдында тотарга тиеш.

2. Для проведения конкурса образуется конкурсная комиссия. Общее число членов конкурсной комиссии устанавливается Советом Района.

Половина членов конкурсной комиссии назначается Советом Района, а другая половина - Президентом Республики Татарстан.

3. Зат конкурс нәтиҗәләре буенча конкурс комиссиясе тәкъдим иткән кандидатлар арасыннан Район Башкарма комитеты җитәкчесе вазыйфасына билгеләнә.

4. Район Башкарма комитеты җитәкчесе өчен контракт шартлары Район Советы тарафыннан раслана.

Район Башкарма комитеты җитәкчесе – Район Советы өчен җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга кагылышлы өлешендә һәм Татарстан Республикасы Законында җирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга кагылышлы өлешендә.

5. Район Башкарма комитеты җитәкчесе белән контракт Район Башлыгы тарафыннан төзелә.

52 статья. Район Башкарма комитеты җитәкчесенең вәкаләтләре вакыты

1. Район Башкарма комитеты җитәкчесе белән контракт район Советының Башкарма комитет җитәкчесе вазыйфасына (яңа чакырылыш Район Советы эшли башлаган көнгә кадәр) зат билгеләү турында карар кабул иткән вәкаләтләре вакытына, ләкин ике елдан да ким булмаган вакытка төзелә.

2. Район Советы вәкаләтләре срогы чыккач, район Башкарма комитеты җитәкчесе үз вәкаләтләрен билгеләнгән тәртиптә район Башкарма комитетының яңа җитәкчесе итеп билгеләнгәнче гамәлгә ашыруын дәвам итә.

53 статья. Район Башкарма комитеты җитәкчесенең вәкаләтләре:

Башкарма комитет җитәкчесе:

1) Район Башкарма комитеты эшчәнлеген шәхси идарә итү принципларында алып бара һәм үз компетенциясенә кергән Район Башкарма комитеты тарафыннан үз вәкаләтләрен үтәү өчен шәхси җаваплылык тота;

2) Районның Башкарма комитетын Район Советы, Район Башлыгы, Районның башка җирле үзидарә органнары һәм башка муниципаль берәмлекләрнең, дәүләт хакимияте органнары, гражданнар һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә тәкъдим итә;

3) Район Советы каравына Район бюджеты проектларын һәм аның үтәлеше турындагы хисапларны тәкъдим итә;

4) Район Советы каравына районның комплекслы социаль-икътисадый үсеше планнары һәм программалары проектларын һәм аларның үтәлеше турында хисапларны тәкъдим итә;

5) Район Советы раславына Башкарма комитет структурасы проектын кертә, расланган структура нигезендә, Район Башкарма комитетының штат расписаниесен раслый;

6) Район Башлыгы белән килешеп, Район Башкарма комитеты җитәкчесе урынбасарларын вазыйфасыннан азат итә, алар арасында эш-гамәлләр бүлә, муниципаль хезмәткәрләрне һәм Район Башкарма комитетының башка хезмәткәрләрен вазыйфага билгели һәм вазыйфадан азат итә, аларның эшчәнлеген контрольдә тота, аларга карата кызыксындыру һәм дисциплинар җаваплылык чаралары куллана;

7) үз вәкаләтләре чикләрендә расланган бюджет нигезендә Район чаралары белән эш итә;

8) Район Башкарма комитеты тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны гамәлгә ашыра һәм (яисә) тәэмин итә, аларны үтәү өчен шәхси җавап бирә; тиешле законнар нигезендә һәм үтәү йөзеннән тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча хокукый актлар чыгара;

9) Район Башкарма комитеты компетенциясенә кертелгән җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча хокукый актлар, шулай ук Район Башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләре буенча хокукый актлар бастырып чыгара;

10) Район Башлыгы, Район Советы кушуы буенча, елга бер тапкырдан да ким түгел, Район Советына үзенең эшчәнлеге һәм Район Башкарма комитетының эшчәнлеге турында отчет тәкъдим итә;

11) Район Башкарма комитеты эшчәнлеге турында халыкка даими рәвештә хәбәр итә, Район Башкарма комитеты хезмәткәрләре гражданнарны кабул итә, айга бер тапкырдан да ким булмаган тапкыр гражданнарны кабул итә, гражданнарның тәкъдимнәрен, гаризаларын һәм шикаятьләрен карый, алар буенча карарлар кабул итә;

12) дәүләт һәм башка органнарда район мәнфәгатьләрен тәэмин итү һәм яклау буенча чаралар күрә, Район Башкарма комитеты исеменнән судка гариза бирә, ышанычнамә бирә;

13) Район Советы раславына Район Башкарма комитеты органнары турында нигезләмә проектларын тәкъдим итә;

14) Район Башкарма комитеты органнары җитәкчеләрен Район Советы билгеләгән тәртиптә вазыйфага билгели һәм вазыйфадан азат итә;

15) законнар, әлеге Устав, Район Советы карарлары һәм төзелгән контракт нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

54 статья. Район Башкарма комитеты җитәкчесе вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Район Башкарма комитеты җитәкчесенең вәкаләтләре кичекмәстән туктатыла:

1) үлем;

2) үз теләге белән эштән китү;

3) контрактны әлеге статьяның 2 өлеше нигезендә өзү;

4) “Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74 статьясы нигезендә вазыйфасыннан читләштерү»;

5) суд тарафыннан эшкә сәләтсез дип тану яки чикләнгән эшкә сәләтсез дип тану;

6) суд тарафыннан мәрхүм дип игълан ителмәү яки белдермәү билгеле түгел дип тану;

7) аның законлы көченә керүе суд гаепләү карары үз көченә керде;

8) Россия Федерациясеннән даими яшәү урынына чыгу;

9) Россия Федерациясе гражданлыгы туктатылу, чит ил дәүләте гражданлыгы туктатылу – Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы, аның нигезендә чит ил гражданы җирле үзидарә органнарына сайланырга, чит ил дәүләт гражданын сатып алырга яисә аларга яшәү төрен яисә Россия Федерациясенең халыкара килешүе катнашучысы булмаган чит ил дәүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ алырга хокуклы, аның нигезендә чит ил гражданы, чит ил дәүләте гражданлыгы булган Россия Федерациясе гражданы, җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы;

10) хәрби хезмәткә яки аны альтернатив граждан хезмәтенә алмаштыруга җибәрү;

11) Районның гамәлдәге законнары нигезендә үзгәртеп корылуы;

12) Район чикләрен үзгәртү нәтиҗәсендә килеп чыккан сайлаучыларның санын 25 проценттан артыгракка арттыру.

13) гражданнарның турыдан-туры белдерүләре юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен таләп ителә торган муниципаль хокукый актны бастырып чыгару вакытын бозу;

14) муниципаль берәмлек башлыгы, җирле администрация башлыгы вәкаләтләрен башкаручы вазыйфасына керешү.

2. Район Башкарма комитеты җитәкчесе белән контракт якларның килешүе яки гариза нигезендә суд тәртибендә өзелергә мөмкин:

1) Җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итүгә кагылышлы, шулай ук законда билгеләнгән чикләүләрне үтәмәүгә бәйле рәвештә, Район Советы яисә Район Башлыгы контракт шартларын бозуга бәйле рәвештә;

2) Татарстан Республикасы Президенты-элемтәдә:

- районның җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга кагылышлы, шулай ук законда билгеләнгән чикләүләрне үтәмәүдә контракт шартларын бозу белән бәйле;

- «Коррупциягә ярдәм турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, «Дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы федераль закон, «Аерым категорияләрдәге затларның счетларын (кертемнәр) ачуны һәм саклауны тыю турында» 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы федераль закон, чит ил банкларында кулдагы акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан, коррупциягә каршы тору турында Россия Федерациясе законнары нигезендә бирелә торган керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турындагы белешмәләрнең дөреслеген һәм тулылыгын тикшерү нәтиҗәсендә ачыкланган чит ил финанс инструментларыннан файдалану һәм (яки) файдалану " темасына семинар узды;

(54 статья, 2.п.2 өлеш ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2017 елның 13 июлендәге 100 номерлы карары редакциясендә)

3) Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Рәисе урынбасарлары, Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Секретаре, Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Аппаратының комитет рәисләре һәм идарә җитәкчеләре катнашында киңәшмә

Бүлек VI. РАЙОН СОВЕТЫ, РАЙОН БАШЛЫГЫ ҺӘМ БАШКАРМА КОМИТЕТЫНЫҢ ҮЗАРА МӨНӘСӘБӘТЛӘРЕ

55 статья. Район Советы, Район Башлыгы һәм Башкарма комитетының үзара хезмәттәшлеге нигезләре

1. Әлеге устав белән билгеләнгән вәкаләтләр бүлеге нигезендә Район Советы, Район Башлыгы һәм Башкарма комитеты үз вәкаләтләрен мөстәкыйль гамәлгә ашыра.

2. Район Советы һәм Район Башкарма комитеты районның икътисадый һәм социаль үсеше процесслары белән нәтиҗәле идарә итү максатларында законнарда билгеләнгән, әлеге Устав формалары белән үзара хезмәттәшлек итәргә тиеш.

3. Район Советы һәм Район Башкарма комитеты кабул ителгән хокукый актларны кул куелган көннән алып җиде көн эчендә бер-берсенә юллыйлар.

4. Район Советы, Район Башлыгы Район Башкарма комитеты җитәкчесенә район Башкарма комитеты җитәкчесенең, башка вазыйфаи затларының хокукый актларын кабул итү, юкка чыгару, үзгәртү турындагы тәкъдим белән мөрәҗәгать итәргә хокуклы, шулай ук аларны суд тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.

5. Район Башкарма комитеты җитәкчесе Район Советына, Район Башлыгына Район Советының, Район Башлыгының хокукый актларын кабул итү, юкка чыгару,

үзгәртү турындагы тәкъдим белән мөрәҗәгать итәргә хокуклы, шулай ук аларны суд тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.

6. Район Башлыгы Район Башкарма комитеты җитәкчесенә Район Советының эш планнарын һәм Район Советы карарлары проектларын Район Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә юллый.

7. Район Советы утырышларында, аның органнары утырышларында, Район башлыгы үткәрә торган утырышларда киңәш бирү тавышы хокукы белән Район Башкарма комитеты җитәкчесе, аның урынбасарлары яки вәкаләтле затлар катнашырга хокуклы. Язма чакыру булган очракта, Район Башкарма комитетының вазыйфаи затлары Район Советы сессиясендә катнашырга тиеш.

8. Район Башкарма комитеты җитәкчесе үткәрә торган утырышларда Район Башлыгы, Район Советы депутатлары катнашырга хокуклы.

56 статья 56. Район җирле үзидарә органнары арасында бәхәсләрне хәл итү

Район җирле үзидарә органнары арасында аларның вәкаләтләрен гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча бәхәсләр килештерү процедураларын үткәрү юлы белән яки суд тәртибендә хәл ителә.

Бүлек VII. БАШКА ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ һӘМ РАЙОННЫҢ МУНИЦИПАЛЬ ОРГАННАРЫ

57 статья. Районның контроль-хисап палатасы

1. Районның контроль-хисап палатасы тышкы муниципаль финанс тикшерүенең даими эшләүче органы булып тора һәм Район Советы тарафыннан төзелә.

2. Районның контроль-хисап палатасы рәис, рәис урынбасары һәм 1 нче аудитордан тора.

3. Контроль-хисап палатасы рәисе һәм аудиторлары район Советы тәкъдиме буенча билгеләнә:

- район башлыгы,
- Питрәч Район Советы рәисе;
- Питрәч Район Советы депутатлары-депутатлар санының өчтән береннән дә ким түгел.

4. Районның Контроль-хисап палатасы рәисе һәм аудиторы булып дәүләт яки муниципаль идарә, дәүләт яки муниципаль контроль (аудит), икътисад, финанс, юриспруденция өлкәсендә югары белем һәм һөнәри эшчәнлек тәҗрибәсе булган Россия Федерациясе гражданнары булырга мөмкин.

5. Үз вәкаләтләре чикләрендә Районның контроль-хисап палатасы оештыру һәм функциональ мөстәкыйльлеккә ия. Контроль-хисап палатасы рәисе һәм аудиторлары Район Советы, дәүләт хакимиятенең закон чыгару (вәкиллекле) органнары депутатлары була алмый, дәүләт вазыйфаларын, шулай ук Районның муниципаль хезмәте вазыйфаларын били алмый.

6. Районның контроль-хисап палатасы гамәлгә ашыра:

1) Район бюджеты үтәлешен контрольдә тоту;
2) Район бюджеты проектларына экспертиза;
3) Район бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү;

4) муниципаль район бюджеты акчаларын, шулай ук муниципаль район бюджеты тарафыннан Россия Федерациясе Закон чыгару-статьясында каралган башка чыганаклардан алына торган акчаларның законлылыкка, нәтиҗәлелеккә (нәтиҗәлелеккә һәм экономияләүгә) контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру;

5) район милкендә булган мөлкәт белән идарә итүнең һәм эш итүнең билгеләнгән тәртибен, шул исәптән интеллектуаль эшчәнлек нәтиҗәләре һәм муниципаль берәмлек карамагындагы индивидуализация чаралары белән идарә итүнең билгеләнгән тәртибен үтәүне контрольдә тоту;

6) Район бюджеты акчалары исәбеннән салым һәм башка ташламалар һәм өстенлекләр, бюджет кредитлары бирү нәтиҗәлелеген бәяләү, шулай ук муниципаль гарантияләр һәм поручительстволар бирү яки башка ысуллар белән юридик затлар һәм шәхси эшкуарлар тарафыннан муниципаль Район бюджеты һәм Район милкендә булган мөлкәт хисабына башкарыла торган килешүләр буенча йөкләмәләрне үтәүне тәэмин итү законлылыгын бәяләү.

7) муниципаль хокукый актлар проектларының финанс - икътисадый экспертизасы (муниципаль районның чыгым йөкләмәләренә, шулай ук муниципаль программаларга кагылышлы өлешендә финанс–икътисадый нигезләрнең нигезле булуын да кертеп);

8) муниципаль Районда бюджет процессын анализлау һәм аны камилләштерүгә юнәлдерелгән тәкъдимнәр әзерләү;

9) Район бюджеты үтәлеше турында мәгълүмат әзерләү; үткәрелгән контроль һәм эксперт-аналитик чаралар нәтиҗәләре турында һәм Район Советына һәм муниципаль Район Башлыгына шундый мәгълүмат тапшыру;

10) муниципаль Район составына керүче җирлекләр бюджетларына кергән район бюджеты акчаларын кулланунның законлылыгына, нәтиҗәлелегенә (нәтиҗәлелегенә һәм экономиялелегенә) контроль;

11) Район составына керүче җирлекләрдә тышкы муниципаль финанс тикшерүе вәкаләтләрен гамәлгә ашыру, килешүләр нигезендә, районның вәкаләтле органнары белән;

12) коррупциягә каршы көрәшкә юнәлдерелгән чараларда вәкаләтләр чикләрендә катнашу;

13) тышкы муниципаль контроль өлкәсендә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, Район Советы Уставы һәм нормасы-тиив хокукый актлары белән билгеләнгән башка вәкаләтләр.

7. Контроль-хисап палатасы рәисе һәм аудиторы-районның җирле үзидарә органнары вазыйфаи затлары.

8. Районның контроль-хисап палатасы рәисе районның контроль-хисап палатасы эшчәнлеге белән гомуми җитәкчелек итүне гамәлгә ашыра, контроль-хисап палатасы регламентын раслый; контроль-хисап палатасының эш планнарын раслый һәм аларга үзгәрешләр раслый; контроль-хисап палатасы эшчәнлеге турында еллык хисапны раслый; тышкы муниципаль финанс контроле стандартларын раслый; контроль-хисап палатасының контроль һәм экспертиза-аналитик чаралары нәтиҗәләрен раслый; контроль-хисап палатасының күрсәтмә һәм күрсәтмә-күрсәтмә-күрсәтмәләр имзалый; контроль-хисап палатасының; контроль һәм эксперт-аналитик чаралар җитәкчесе булырга мөмкин; Питрәч муниципаль районы

Советына һәм муниципаль Район Башлыгына контроль-хисап палатасы эшчәнлеге, үткәрелгән тикшерү һәм экспертиза-аналитик чаралар нәтиҗәләре турында еллык отчет тәкъдим итә; Россия Федерациясе дәүләт органнары, Татарстан Республикасы Дәүләт органнары һәм җирле үзидарә органнары белән мөнәсәбәтләрдә контроль-хисап палатасын тәкъдим итә; контроль-хисап палатасы аппараты хезмәткәрләрен (инспекторларын) табу һәм эштән азат итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыра; контроль-хисап палатасы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча хокукый актлар (боерыклар, күрсәтмәләр) чыгара.

9. Районның контроль-хисап палатасы тарафыннан гамәлгә ашырыла торган тикшерү нәтиҗәләре Район Советы утырышында, шулай ук Район Советы билгеләгән тәртиптә бастырылырга (халыкка игълан ителергә) тиеш.

10. Районның җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары аның таләбе буенча районның Контроль-хисап палатасына Контроль-хисап палатасы компетенциясенә караган мәсьәләләр буенча кирәкле мәгълүмат һәм документлар тапшырырга тиеш.

11. Районның контроль-хисап палатасының район гербы сурәтләнгән бланклары, мөһере бар.

12. Районның Контроль-хисап палатасы эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары район бюджетында Россия Федерациясе бюджеты чыгымнары классификациясе нигезендә Район Советын тотуга смета составында карала.

13. Районның контроль-хисап палатасы үз эшчәнлеген законнар, әлеге Устав һәм район Советы тарафыннан расланган контроль-хисап палатасы турындагы Нигезләмә нигезендә гамәлгә ашыра.

58 статья. Районның финанс-бюджет палатасы

1. Районның финанс-бюджет палатасы район бюджетын үтәүне, район бюджеты проектларын төзүне һәм аның үтәлеше турындагы хисапны гамәлгә ашыручы даими эшләүче җирле үзидарә органы булып тора.

Районның финанс-бюджет палатасы Район Советына хисап тотты.

2. Районның финанс-бюджет палатасы район гербы төшерелгән һәм үз исеме язылган бланкларга ия.

3. Районның финанс-бюджет палатасы рәисе район башлыгы тәкъдиме белән Район Советы тарафыннан билгеләнә, финанс-бюджет палатасы эшчәнлеге белән җитәкчелек итә һәм аның эшен оештыра.

4. Районның финанс-бюджет палатасы эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары Район бюджетында Россия Федерациясе бюджеты чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

5. Финанс-бюджет палатасы үз эшчәнлеген законнар, әлеге Устав һәм Район Советы тарафыннан расланган Финанс-бюджет палатасы турындагы Нигезләмә нигезендә гамәлгә ашыра.

59 статья. Районның милек һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы

1. Районның милек һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы үз вәкаләтләре чикләрендә муниципаль милек белән идарә итүне гамәлгә ашыручы, шул исәптән Район милкендә булган җир кишәрлекләре, акцияләре, бурычлары (кертемнәре)

хуҗалык җәмгыятьләренең устав капиталларында даими эшләүче җирле үзидарә органы булып тора.

Милек һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы Район Советына хисап тота.

2. Милек һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы рәисе Район Башлыгы тәкъдиме буенча Район Советы тарафыннан билгеләнә.

3. Районның милек һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы рәисе Районның җирле үзидарә вазыйфаи заты булып тора, Районның милек һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы эшчәнлеге белән җитәкчелек итә һәм аның эшен оештыра.

4. Районның милек һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы район гербы сурәтләнгән бланкларга ия.

5. Районның милек һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары район бюджетында Россия Федерациясе бюджеты чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

6. Районның милек һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы үз эшчәнлеген законнар, әлеге Устав һәм Район Советы раслаган мөлкәт һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы турындагы Нигезләмә нигезендә гамәлгә ашыра.

Бүлек VIII. САЙЛАУ КОМИССИЯСЕ

60 статья. Район сайлау комиссиясе

1. Район сайлау комиссиясе муниципаль сайлаулар, җирле референдум, депутатны, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасын, җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затын чакыртып алу, Район чикләрен үзгәртү, Районны үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирүне әзерләүне һәм үткәрүне оештыра.

Район сайлау комиссиясе җирле үзидарә органнары структурасына керми.

2. Район сайлау комиссиясе федераль законнарда, Татарстан Республикасы Сайлау Кодексында билгеләнгән тәртиптә Район Советы тарафыннан төзелә.

3. Район сайлау комиссиясенең вәкаләтләре срогы биш ел тәшкил итә.

4. Район сайлау комиссиясе хәлиткеч тавыш хокукы белән 8 әгъза күләмендә формалаштырыла.

5. Район сайлау комиссиясе эшчәнлеген финанслар белән тәэмин итү Район бюджетында Россия Федерациясе бюджеты чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

6. Районның сайлау комиссиясе вәкаләтләре, аның эшчәнлеге тәртибе һәм гарантияләре федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, әлеге устав белән җайга салына. Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе карары нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе вәкаләтләре закон нигезендә территориаль сайлау комиссиясенә йөкләнергә мөмкин.

Бүлек IX. ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ ҺӘМ РАЙОННЫҢ БАШКА МУНИЦИПАЛЬ ОРГАННАРЫ ЭШЧӘНЛЕГЕНЕҢ ГРАЖДАН-ХОКУКЫЙ ҺӘМ ФИНАНС НИГЕЗЛӘРЕ

61 статья. Җирле үзидарә органнары һәм Районның юридик зат хокукларына ия башка муниципаль органнары

1. Федераль закон һәм әлеге Устав нигезендә юридик затның хокуклары белән Район Советына һәм район башкарма комитетына, районның финанс-бюджет Палатасы, районның милек һәм җир мөнәсәбәтләре палатасына һәм районның Контроль-хисап палатасына бирелә.

2. Район Советы карары белән юридик зат хокуклары белән башка муниципаль органнарга, шулай ук Район Башкарма комитеты структурасы нигезендә аның аерым органнарына бирелергә мөмкин.

62 статья. **Районның җирле үзидарә органнары юридик затлар буларак**

1. Район исеменнән милек һәм башка хокукларны һәм бурычларны сатып алырга һәм тормышка ашырырга, судта Район Башкарма комитеты җитәкчесе ышанычсыз чыгыш ясарга мөмкин.

2. Район башлыгы милек һәм башка хокукларны һәм бурычларны сатып ала һәм тормышка ашыра, Район Советы, Район Башлыгы, депутатлар эшчәнлеген тәэмин итүгә юнәлдерелгән район бюджеты чаралары, шулай ук Район Советына беркетелгән муниципаль милек белән тәэмин итүгә юнәлдерелгән ышаныч кәгазеннән башка судта чыгыш ясый.

3. Юридик зат хокукларына ия район җирле үзидарә органнары-муниципаль казна учреждениеләре, идарә итү функцияләрен гамәлгә ашыру өчен төзелә торган һәм федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә юридик затлар сыйфатында дәүләт теркәвенә алынырга тиеш.

63 статья. Районның җирле үзидарә органнарын финанслау

1. Районның җирле үзидарә органнары эшчәнлеген финанслар белән тәэмин итү Район бюджетының үз керемнәре хисабына гына тормышка ашырыла.

2. Законда, әлеге Уставта, Район Советы карарлары белән каралган очракларда районның җирле үзидарә органнары эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары Район бюджетында Россия Федерациясе бюджеты чыгымнарын классификацияләү нигезендә аерым юл белән карала.

Бүлек X. РАЙОН БАШЛЫГЫНЫҢ ҺӘМ МУНИЦИПАЛЬ ВАЗЫЙФАЛАРНЫ БИЛӘҮЧЕ БАШКА ЗАТЛАРНЫҢ СОЦИАЛЬ ҺӘМ БАШКА ГАРАНТИЯЛӘРЕ

64 статья. Район Башлыгы һәм аның урынбасары эшчәнлегенең социаль һәм башка гарантияләре даими нигездә эшләүче

1. Район Башлыгына һәм аның урынбасарына, даими нигездә эшләүче әлеге Устав нигезендә айлык акчалата бүләк түләнә.

2. Район Башлыгы һәм аның урынбасарына айлык акчалата бүләк күләме гамәлдәге закон нигезендә Район Советы тарафыннан билгеләнә.

Айлык акчалата бүләк күләме район Советының инфляция (кулланучылар бәяләре) дәрәҗәсен исәпкә алып, тиешле елга бюджеты турындагы карары нигезендә ел саен арта (индексацияләнә).

3. Район Башлыгына һәм аның урынбасарына ел саен түләнә торган төп түләүле ял утыз биш календарь көн дәвам итә, аның ике айлык акчалата бүләге

күләмендә дәвалануга пособие түләнә, командировка чыгымнары түләнә, законнар нигезендә башка түләүләр башкарыла.Глава Района и его заместитель имеют право на дополнительный оплачиваемый отпуск, продолжительностью, установленной для муниципальных служащих в соответствии с законодательством Республики Татарстан и Российской Федерации.

4. Район Башлыгы һәм аның урынбасары вәкаләтләре срогы даими нигездә эшләүче гомуми һәм өзлексез хезмәт стажына яки хезмәт итү вакытына, закон нигезендә белгечлек һәм муниципаль хезмәт стажына исәпләнә.

5. Район Башлыгы һәм аның урынбасары Район муниципаль хезмәткәрләрен пенсия белән тәэмин итү өчен законнар һәм әлеге Устав нигезендә билгеләнгән шартларда һәм тәртиптә тиешле елларны эшләгән өчен пенсия белән тәэмин итүгә хокуклы.

6. Үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен район башлыгына һәм аның урынбасарына мебель һәм элемтә чаралары белән җиһазландырылган хезмәт урыны, машина йөртүче белән хезмәт машинасы, мобиль элемтә чаралары бирелә, шулай ук район Советы карары белән билгеләнә торган аларның эшчәнлегенең башка гарантияләре бирелә.

65 статья. Район Советы депутаты, башка вазыйфаи затлар эшчәнлегенең социаль һәм башка гарантияләре.

1. Депутатка азат ителмәгән нигездә эшләүче, Район Советы һәм аның органнары утырышларында катнашкан вакытта, Район Советы йөкләмәләрен үтәү өчен Район Советы тарафыннан билгеләнә торган күләмдә акчалата компенсация түләнә. Компенсация Районда уртача хезмәт хакы күләменнән исәпләнгән сәгатьләп түләүне, шулай ук законнар нигезендә командировка чыгымнарын түләүне үз эченә ала.

2. Район Башлыгы урынбасарына әлеге Уставта каралган очракларда район башлыгының айлык акчалата түләү 90% күләмендә түләнә.

3. Район Контроль-хисап палатасы аудиторлары һәм Район сайлау комиссиясе әгъзаларына әлеге органнар эшендә катнашкан вакытта законнар, Район Советы карарлары нигезендә акчалата компенсация түләнә.

66 статья. Район башлыгы, район Советы депутатларының кагылгысызлык гарантияләре.

1. Район Советы депутатлары, Район Башлыгы хокукларын җинаять яки административ җаваплылыкка тарту, тоткарлау, арест, тентү, сорау алу, аларга карата башка җинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль эшләр башкару, шулай ук үзләре биләгән торак һәм (яки) хезмәт урыны, аларның багажы, шәхси һәм хезмәт транспорт чараларына карата оператив-эзләү чараларын уздырганда, аларны кулланган элемтә чараларын исәпкә алганда, федераль законнар белән билгеләнә.

2. Федераль закон нигезендә, Район Советы депутаты, Район Башлыгы әйтелгән фикер, тавыш биргәндә төшереп калдырылган позицияләр һәм аларның статусына туры килгән башка гамәлләр, шул исәптән аның вәкаләтләре срогы чыкканнан соң да, җинаять яки административ җаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге Нигезләмә Район Советы депутаты, Район Башлыгы тарафыннан мыскыл итү, яла

ягу яки башка хокук бозулар, федераль закон белән каралган җаваплылыкка тартылу очракларына кагылмый.

Бүлек XI. ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫНЫҢ ҺӘМ ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ВАЗЫЙФАИ ЗАТЛАРЫНЫҢ ҖАВАПЛЫЛЫГЫ РАЙОНА

67 статья. Район җирле үзидарә органнарының һәм җирле үзидарә вазыйфаи затларының җаваплылыгы

Җирле үзидарә органнары һәм Районның җирле үзидарә вазыйфаи затлары Район халкы, дәүләт, физик һәм юридик затлар алдында федераль законнар нигезендә җаваплы.

68 статья. Район Советы депутатларының район халкы алдында җаваплылыгы

1. Район Советы депутатларының, шул исәптән Район Башлыгының, Район халкы алдында җаваплылыгы депутат итеп аны сайлаган Район халкының ышанычын югалту нәтиҗәсендә килеп җитә.

2. Ышанычны югалткан Район Советы депутаты, шул исәптән Район Башлыгы, җирлекнең вәкиллекле органы депутаты буларак, әлеге Устав һәм җирлек уставы нигезендә тиешле җирлек сайлаучылары тарафыннан кире алынырга мөмкин.

69 статья. Район җирле үзидарә органнарының һәм җирле үзидарә вазыйфаи затларының дәүләт алдында җаваплылыгы

Федераль закон нигезендә Район Советының, Район Башлыгының, Район Башкарма комитеты җитәкчесенең дәүләт алдында җаваплылыгы Россия Федерациясе Конституциясен, федераль конституциячел законнарны, федераль законнарны, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын һәм әлеге Уставны бозган очракта, шулай ук районның җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен тиешенчә үтәмәгән очракта, тиешле суд карары нигезендә гамәлгә ашырыла.

70 статья. Район җирле үзидарә органнарының һәм җирле үзидарә вазыйфаи затларының физик һәм юридик затлар алдында җаваплылыгы

Район җирле үзидарә органнарының һәм җирле үзидарә вазыйфаи затларының физик һәм юридик затлар алдында җаваплылыгы федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә башлана.

71 статья. Ышанычны югалтуга бәйле рәвештә муниципаль вазыйфаларны биләүче затларны эштән азат итү (эштән азат итү)

1. Федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, муниципаль норматив хокукый актларда каралган тәртиптә муниципаль вазыйфа биләүче зат ышанычны югалтуга бәйле рәвештә эштән азат ителергә (вазыйфадан азат ителергә) тиеш:

1) яклар булып торган мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау һәм (яки) җайга салу буенча чаралар күрмәү;

2) зат үзенең керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүматларны тапшырмаган яки белә торып дөрес яки тулы булмаган мәгълүмат биргән;

3) затның, Федераль законда билгеләнгән очраклардан тыш, коммерция оешмасы идарәсе органы эшчәнлегендә түләүле нигездә катнашуы;

4) эшмәкәрлек эшчәнлеген гамәлгә ашыру зат тарафыннан;

5) әгәр Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе яисә Россия Федерациясе законнары белән башкасы каралмаган булса, затның идарә итү органнары, Попечительләр яки күзәтү советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларның һәм Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган структур бүлекчәләрнең башка органнары составына керүе.

2. Үзенә буйсынган затта мәнфәгатьләр каршылыгына китерә яки китерә ала торган шәхси кызыксынучанлык барлыкка килү турында мәгълүм булган муниципаль вазыйфа биләгән зат тарафыннан ышанычны югалтуга бәйле рәвештә эштән азат ителергә (вазыйфадан азат ителергә) тиеш.

Бүлек XII. РАЙОННЫҢ МУНИЦИПАЛЬ ХОКУКЫЙ АКТЛАРЫ

72 сатья. Районның муниципаль хокукый актлары системасы

1. Районның муниципаль хокукый актлары системасына керә:

1) Район Уставы;

2) җирле референдумда кабул ителгән хокукый актлар;

3) район Советының норматив һәм башка хокукый актлары;

4) әлеге Уставта каралган район башлыгының, Район Башкарма комитетының, башка җирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи затларының хокукый актлары.

2. Район Уставы һәм җирле референдумда кабул ителгән хокукый актлар рәвешендә рәсмиләштерелгән карарлар муниципаль хокукый актлар системасында югары юридик көч актлары булып тора, турыдан-туры гамәлдә һәм районның бөтен территориясендә кулланыла.

Башка муниципаль хокукый актлар җирле референдумда кабул ителгән әлеге Уставка һәм хокукый актларга каршы килергә тиеш түгел.

2. Җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлар тарафыннан кабул ителгән муниципаль хокукый актлар районның барлык территориаль-риторияләрендә мәҗбүри үтәлергә тиеш.

73 статья. Гражданнарның турыдан-туры ихтыяр белдерүләре юлы белән кабул ителгән карарлар

1. Җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне турыдан-туры гражданнар хәл итү җирле референдумда белдерелгән халыкның турыдан-туры белдерүе юлы белән гамәлгә ашырыла.

2. Әгәр Район халкын турыдан-туры белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен өстәмә рәвештә муниципаль хокукый актны кабул итү (чыгару), җирле үзидарә органы яисә әлеге актны кабул итү (чыгару)

компетенциясенә кергән районның җирле үзидарә вазыйфаи заты кабул итү (бастырып чыгару) таләп ителә икән, референдумда кабул ителгән карар үз көченә кергән көннән 15 көн эчендә тиешле муниципаль хокукый актны әзерләү һәм (яисә) кабул итү срогын билгеләргә тиеш. Күрсәтелгән срок өч айдан да артмаска тиеш.

3. Гражданнарны турыдан-туры белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен кирәкле муниципаль хокукый актны бастырып чыгару срогын бозу, Район Башлыгы кире чакыруга, Район Башкарма комитеты җитәкчесен эштән азат итүгә яисә Район Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктатуга нигез була.

74 статья. Районның җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары тарафыннан кабул ителә торган муниципаль хокукый актлар төрләре

1. Аларга йөкләнгән вәкаләтләрне үтәү йөзеннән районның җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары түбәндәге муниципаль хокукый актлар чыгара:

1) Район Советы-район Советы карарлары;

2) Район башлыгы - Район Башлыгы карарлары һәм боерыклары;

3) Башкарма комитет җитәкчесе үз вәкаләтләре чикләрендә федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары, әлеге Устав һәм Район Советы карарлары белән билгеләнгән, Район Башкарма комитетының җирле әһәмияттәге мәсьәләләр һәм район җирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле, шулай ук Район Башкарма комитетының эшен оештыру мәсьәләләре буенча карарларын чыгара

(74 статья, 3 п.п.2 ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2017 елның 13 июлендәге 100 номерлы карары редакциясендә)

2. Районның башка вазыйфаи затлары әлеге устав белән билгеләнгән үз вәкаләтләре чикләрендә, аларның статусын билгеләүче бүтән муниципаль хокукый актларда күрсәтмәләр һәм боерыклар чыгара.

75 статья. Муниципаль хокукый актларны әзерләү

1. Муниципаль хокукый актлар проектлары район башлыгы, Район Советы депутатлары, Район Башкарма комитеты җитәкчесе, территориаль иҗтимагый үзидарә органнары, гражданнарның инициативалы төркемнәре, шулай ук Районның Контроль-хисап Палатасы, Районның финанс-бюджет Палатасы, Районның милек һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы тарафыннан аларны алып бару мәсьәләләре буенча кертелә ала.

Район прокуроры гамәлдәге муниципаль норматив хокукый актларны камилләштерү кирәклеген тулы-мочын гамәлгә ашырганда муниципаль норматив хокукый актларны үзгәртү, юкка чыгару яки кабул итү турында проектлар һәм тәкъдимнәр кертергә хокуклы.

2. Муниципаль хокукый актлар проектларын кертү тәртибе, аларга кушып бирелә торган документларның исемлеге һәм формасы Район Советы Регламенты, Район Башлыгы, Район Башкарма комитеты җитәкчесе тарафыннан билгеләнә.

76 статья. Район Советының хокукый актлары

1. Район Советы аның компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча район территориясендә үтәлергә тиешле кагыйдәләрне билгеләүче карарлар, Район Башлыгының отставкага китүен бетерү турында карар, Район Советы Регламенты, Район Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча башка карарлар, шулай ук аның компетенциясенә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, әлеге устав белән кертелгән башка мәсьәләләр буенча карарлар кабул итә.

2. Район Советы карарлары, законнар белән билгеләнгән очраклардан тыш, Район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

3. Җирле салымнар һәм җыемнарны билгеләү, үзгәртү һәм гамәлдән чыгаруны, Район бюджеты чыгымнарын гамәлгә ашыруны күздә тоткан Район Советы карарлары Район Башкарма комитеты җитәкчесе инициативасы белән генә яки аның бәяләмәсе булганда гына Район Советы каравына кертелергә мөмкин. Әлеге бәяләмә Район Советына карар проектын Район Башкарма комитетына тәкъдим иткән көннән алып утыз көн эчендә тапшырыла.

4. Район Советы карарлары Район Башлыгы тарафыннан кабул ителгән көннән өч көн эчендә имзалана һәм әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә халыкка хәбәр ителә.

77 статья. Район башлыгының хокукый актлары

Район Башлыгы законнар, әлеге Устав, Район Советы карарлары белән билгеләнгән үз вәкаләтләре чикләрендә Район Советы эшчәнлеген оештыру, шулай ук аның компетенциясенә әлеге Устав, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, башка федераль законнар буенча хокукый актлар чыгара.

78 статья. Район Башкарма комитеты җитәкчесенең хокукый актлары

Башкарма комитет җитәкчесе Район Башкарма комитетының законнар, әлеге Устав һәм Район Советы карарлары белән билгеләнгән вәкаләтләре чикләрендә җирле әһәмияттәге мәсьәләләр һәм район җирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр, шулай ук Район Башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләре буенча күрсәтмәләр чыгара.

79 статья. Муниципаль хокукый актларны бастырып чыгару (халыкка хәбәр итү) һәм аларның үз көченә керү тәртибе

1. Карарлар Район Башлыгы кул куйган көннән үз көченә керә, әгәр дә башкасы билгеләнгән карары белән. Салымнар һәм җыемнар турында район Советының хокукый актлары Россия Федерациясе Салым кодексы нигезендә үз көченә керә.

Район Уставын кабул итү яки әлеге Уставка үзгәрешләр кертү турындагы район Советы карарлары Федераль законда, әлеге устав белән билгеләнгән тәртиптә үз көченә керә.

2. Район башлыгының, район Башкарма комитеты җитәкчесенең, җирле үзидарәнең башка вазыйфаи затларының хокукый актлары, әгәр актларда башкасы билгеләнмәгән булса, кул куелган көннән үз көченә керә.

3. Кеше һәм граждан хокукларына, иреләренә һәм бурычларына кагылышлы муниципаль норматив хокукый актлар, гамәлгә куючы булып муниципаль берәмлек торган оешмаларның хокукый статусын билгели торган муниципаль норматив хокукый актлар, шулай ук җирле үзидарә органнары арасында төзелә торган килешүләр рәсми басылып чыкканнан соң (халыкка игълан итү) үз көченә керә. (2018 елның гыйнвары)

4. Һәр муниципаль хокукый актта аның реквизитлары булырга тиеш: аңа кул кую датасы (район Советы тарафыннан кабул ителгән хокукый актлар өчен - шулай ук аны кабул итү көне), теркәү номеры, хокукый актка кул куйган вазыйфаи затның исеме.

5. Район бюджеты турында Район Советы карарлары, аның үтәлеше турындагы хисап, җирле салымнар һәм җыемнар билгеләү турында, Район Советы, Район Башлыгы, Район Башкарма комитеты җитәкчесе тарафыннан кабул ителгән башка норматив хокукый актлар аларга кул куелган көннән соң, муниципаль хокукый актлардан яки аларның федераль закон белән чикләнгән аерым нигезләмәләреннән тыш, рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш (игълан ителгән).

6. Шулай ук җирле референдум билгеләү, Районны үзгәртү, Район башлыгын һәм аның урынбасарларын сайлау, Район Башкарма комитеты җитәкчесен һәм аның урынбасарларын билгеләү һәм законнар нигезендә башка актларны рәсми бастырып чыгару (халыкка игълан итү) мәҗбүри.

7. Законнар яки әлеге Устав нигезендә мәҗбүри булмаган муниципаль хокукый актлар бастырып чыгару (халыкка игълан итү) аларның органнарын яки районның җирле үзидарә вазыйфаи затларын чыгарган карар буенча бастырып чыгарылырга (халыкка игълан ителергә) мөмкин.

8. Бастырып чыгарганда (халыкка җиткергәндә) муниципаль хокукый актның реквизитлары күрсәтелә.

9. Муниципаль хокукый актларны рәсми бастырып чыгару (халыкка игълан итү) юлы белән гамәлгә ашырыла:

- хокукый акт текстын районның җирле үзидарә органнары яисә район территориясендә таратыла торган бүтән массакүләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгару. Хокукый акт текстын бүтән басма массакүләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгарганда әлеге басманың рәсми басылып чыгуы турында билге булырга тиеш;

- хокукый акт текстын яисә хокукый акт проектын Районның рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә, “Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталы” на урнаштыру.

Муниципаль хокукый актны бастырып чыгарганда (халыкка җиткергәндә) басма массакүләм мәгълүмат чарасы чыгу датасы күрсәтелергә тиеш.

10. Җирле референдумда (гражданнар җыенында) кабул ителгән карарларның хокукый актлары рәвешендә рәсмиләштерелгән муниципаль норматив хокукый актлар Татарстан Республикасы Муниципаль норматив хокукый актлары регистрына кертелергә тиеш, аны оештыру һәм алып бару Татарстан Республикасы

Законы белән билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Бүлек XIII. РАЙОННЫҢ ИКЪТИСАДИ НИГЕЗЕ

80 статья. Районның икътисади нигезе

Районның икътисади нигезен районның муниципаль милкендә булган мөлкәте, район бюджеты акчасы, шулай ук районның милек хокуклары тәшкил итә.

81 статья. Районның муниципаль мөлкәте

1. Район милкендә булырга мөмкин:

1) әлеге Уставның 6 статьясында билгеләнгән җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү өчен билгеләнгән мөлкәт;

2) җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән мөлкәт-федераль законнар һәм Россия Федерациясе субъектлары законнары белән тапшырылган очракларда, шулай ук җирле үзидарә органнарының «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган тәртиптә аерым вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән мөлкәт»;

3) Район Советының норматив-хокукый актлары нигезендә җирле үзидарә органнары һәм Районның вазыйфаи затлары, муниципаль хезмәткәрләр, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр хезмәткәрләре эшчәнлеген тәэмин итү өчен билгеләнгән мөлкәт;

4) Район җирле үзидарә органнарына федераль законнар белән бирелгән һәм җирле әһәмияттәге мәсьәләләргә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итү өчен кирәкле мөлкәт;

5) әлеге Уставның 6 статьясы нигезендә җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү өчен билгеләнгән мөлкәт, шулай ук «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән мөлкәт.

2. Районда әлеге статьяның 1 өлеше таләпләренә туры килми торган мөлкәткә милек хокукы барлыкка килгән очракларда күрсәтелгән мөлкәт яңадан рәсмиләштерелергә (милекнең максатчан билгеләнешен үзгәртү) яки читләштерелергә тиеш. Мондый мөлкәтне алу тәртибе һәм сроклары федераль закон белән билгеләнә.

82 статья. Районның муниципаль милегенә ия булу, аннан файдалану һәм эш итү

1. Әлеге устав белән билгеләнгән вәкаләтләрне чикләүне исәпкә алып, Район җирле үзидарә органнары муниципаль милек белән Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар һәм алар нигезендә кабул ителә торган район җирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары нигезендә мөстәкыйль рәвештә файдалана һәм эш итә.

2. Районның җирле үзидарә органнары муниципаль милекне физик һәм юридик затларга, Россия Федерациясе дәүләт хакимияте органнарына һәм башка

муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнарына вакытлыча яки даими файдалануга тапшырырга, читләштерергә, федераль законнар нигезендә башка килешүләр төзергә хокуклы.

3. Муниципаль милекне хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары федераль законнар нигезендә җирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары белән билгеләнә. Муниципаль милекне файдаланудан кергән табыш җирле бюджетларга керә.

83 статья. Муниципаль предприятиеләр, учреждениеләр һәм хуҗалык җәмгыятьләре

1. Район әлеге устав белән билгеләнгән үз вәкаләтләре чикләрендә муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләрне төзергә, үзгәртеп корырга һәм бетерергә, Хуҗалык җәмгыятьләре, шул исәптән җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен кирәкле муниципальара җәмгыятьләр төзүдә катнашырга хокуклы. Гамәлгә куючы функцияләрен һәм вәкаләтләрен муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләргә карата вәкаләтле җирле үзидарә органнары гамәлгә ашыра.

2. Гамәлгә куючы функцияләрен һәм вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы җирле үзидарә органнары муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр эшчәнлегенең максатларын, шартларын һәм тәртибен билгели, аларның уставларын раслыйлар, әлеге предприятие һәм учреждение җитәкчеләрен вазыйфага билгелиләр һәм вазыйфадан азат итәләр, әлеге Уставта каралган тәртиптә аларның эшчәнлеге турындагы хисапларны тыңлыйлар

3. Җирле үзидарә органнары муниципаль берәмлек исеменнән муниципаль казна учреждениеләре йөкләмәләре буенча субсидияле җавап бирәләр һәм аларның федераль законда билгеләнгән тәртиптә үтәлешен тәэмин итәләр.

84 статья. Җирле үзидарә органнарының муниципаль милектә булган Район предприятиеләре, учреждение һәм оешмалар белән мөнәсәбәте

Районның җирле үзидарә органнарының муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар, шулай ук физик затлар белән мөнәсәбәтләре, законда башкача билгеләнмәгән очракта, килешү нигезендә төзелә.

Бүлек XlV. РАЙОННЫҢ ФИНАНС НИГЕЗЕ

85 статья. Район Бюджеты

1. Район бюджетын формалаштыру, раслау, үтәү һәм аның үтәлешен контрольдә тоту районның җирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль башкарыла. Район бюджетын формалаштыру, раслау һәм үтәү тәртибе Россия Федерациясе Бюджет кодексы, федераль законнар һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә.

2. Район бюджеты проекты, Район бюджетын раслау турында, аның үтәлеше турында еллык отчет, Район бюджетын үтәү барышы һәм җирле үзидарә органнарының муниципаль хезмәткәрләре, муниципаль учреждениеләр

хезмәткәрләре саны турында квартал саен мәгълүматлар, аларның хезмәт өчен түләүгә факттагы чыгымнарны күрсәтеп, рәсми бастырып чыгарылырга тиеш (халыкка игълан ителергә).

(85 статья, 3 п. ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2016 елның 05 февралендәге 31 номерлы карары редакциясендә)

3. Район бюджеты проектын төзү Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә кабул ителә торган федераль законнар нигезендә районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

4. Чираттагы финанс елына һәм план чорына җирле бюджет турында карар проектын район Советына керткәннән соң кабул ителгән салымнар һәм җыемнар турында район Советының норматив хокукый актларына үзгәрешләр кертүне күздә тота торган норматив хокукый актлары Чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәрен (чыгымнарын) үзгәртүгә китерә торган карар проектын үз эченә алырга тиеш.

5. Район бюджеты проекты Район Советының муниципаль хокукый акты нигезендә өч елга (чираттагы финанс елына һәм план чорына) төзелә һәм раслана.

6. Район бюджеты проекты Район Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләрен үтәп кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге Устав нигезендә төзелә.

7. Чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты проектын төзү:

Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә карата таләпләр) билгели торган Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль Җыенына юлламасы нигезләмәләре;

бюджет сәясәтенең төп юнәлешләре һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

Россия Федерациясе таможня-тариф сәясәтенең төп юнәлешләре;

социаль-икътисадый үсеш фаразы;

озак сроклы чорга бюджет фаразлары проекты (бюджет фаразлары проекты, бюджет фаразлары проекты) ;

муниципаль программалар проектлары, күрсәтелгән программаларны үзгәрешләр проектлары).

8. Бюджет турындагы карарда бюджет керемнәренең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты (профициты), шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Россия Федерациясе субъектлары законнары, Муниципаль берәмлекләрнең вәкиллекле органнарының муниципаль хокукый актлары (бюджет турындагы законнарны (карарлардан тыш) белән билгеләнгән башка күрсәткечләр булырга тиеш.

Район бюджеты турында Район Советы карарында Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы законнары һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә кабул ителгән муниципаль хокукый актлар белән билгеләнмәгән очракта шәһәр, авыл җирлекләре (шәһәр эчендәге районнар) бюджетлары арасында керемнәрне бүлү нормативлары булырга тиеш.

9. Район бюджеты турындагы карар нигезендә состав Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары, Район Советының муниципаль хокукый актлары нигезендә билгеләнә торган күрсәткечләр раслана.

10. Район бюджеты турындагы карар белән билгеләнә:

Район бюджеты керемнәренең баш администраторлары исемлеге;

Район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлеге;

бюджет ассигнованиеләрен чираттагы финанс елына һәм чорына бюджет чыгымнары классификациясенең чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре (төркемнәре һәм төркемчәләре һәм төркемчәләре), максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программалаштырылмаган юнәлешләре), чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре һәм төркемчәләре), максатчан статьялары (яисә) буенча, чираттагы финанс елына һәм чорына бюджет чыгымнары классификациясенең чыгым төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре һәм төркемчәләре), шулай ук пландагы чыгымнар төрләре һәм (яисә) максатчан статьялары һәм (яисә, билгеләнгән тәртиптә әлеге кодекс, Татарстан Республикасы законы, Район Советының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән;

чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә җибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм (яисә) башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

план чорының беренче елына район бюджеты чыгымнарының гомуми күләменнән кимендә 2,5 процент күләмендә шартлы расланган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме (максатчан билгеләнешле булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар хисабына каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елына Район бюджеты чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 5 проценты күләмендә (Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган бюджетара трансфертлар исәбенә исәпкә алмыйча), максатчан билгеләнеше булган);

чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары;

чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елыннан соң килүче елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның иң югары чиге, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиге күрсәтелгән;

район бюджетының Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, район Советының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнгән башка күрсәткечләре.

11. Район бюджеты турындагы карар проекты белән бер үк вакытта район Советына Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә документлар һәм материаллар тапшырыла.

12. Район бюджеты турындагы карар проектын карау һәм аны район Советының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән раслау тәртибе Чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан бюджет турындагы карар үз көченә керүне, шулай ук әлеге карар белән Россия Федерациясе Бюджет кодексының 184.1 статьясы нигезендә күрсәткечләрне һәм характеристикаларны раслауны күздә тотарга тиеш.

13. Район бюджеты турындагы карар, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексы яки Район бюджеты турындагы карар белән башкасы каралмаган булса, финанс елның 1 гыйнварыннан үз көченә керә һәм 31 декабренә кадәр гамәлдә була.

Район бюджеты турындагы карар аны билгеләнгән тәртиптә кул куйганнан соң ун көннән дә соңга калмыйча рәсми басылып чыгарга тиеш.

14. Районның җирле үзидарә органнары Район бюджетының балансллылыгын һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салу, бюджет процессын гамәлгә ашыру буенча билгеләнгән федераль законнарны һәм Татарстан Республикасы законнарын үтәүне, муниципаль бурыч күләме һәм структурасын, районның бюджет йөкләмәләрен үтәүне тәэмин итәләр.

15. Район бюджеты керемнәре Россия Федерациясенең бюджет законнары, салымнар һәм җыемнар турындагы законнар һәм башка мәҗбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә формалаша.

16. Район бюджеты чыгымнары Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган формаларда гамәлгә ашырыла.

Федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнгән очраклардан тыш, дәүләт хакимиятенең федераль органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләрен финанслауга район бюджеты чыгымнарын гамәлгә ашыру рөхсәт ителми.

17. Муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

86 статья. Муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен сатып алулар

1. Муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу Дәүләт һәм муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу җирле бюджет акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

87 статья. Район гражданнарының үзара салым акчасы

1. Гражданнарның үзара салым акчалары дигәндә җирле әһәмияттәге конкрет мәсьәләләрне хәл итү өчен гражданнарның бер тапкыр түләүләре аңлашыла. Гражданнарның үзара салым түләүләре күләме абсолют зурлыкта, аларның саны Район халкының гомуми саныннан 30 проценттан артып китә алмаган һәм алар өчен түләүләр күләме кимергә мөмкин булган аерым категорияләрдән тыш, Районның барлык халкы өчен тигез билгеләнә.

2. Әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән гражданнарга бер тапкыр бирелә торган түләүләрне кертү һәм куллану мәсьәләләре җирле референдумда хәл ителә.

88 статья. Районның муниципаль бурыч алулары (муниципаль бурыч)

1. Муниципаль бурыч алулар дигәндә эчке базарда Россия Федерациясе валютасында урнаштырыла торган кыйммәтле кәгазьләр чыгару юлы белән гамәлгә ашырыла торган муниципаль бурычка һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә җирле бюджетка Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан җәлеп ителә торган кредитлар аңлашыла, алар буенча муниципаль бурыч йөкләмәләре барлыкка килә. Районның Россия Федерациясе валютасында Россия Федерациясеннән читтә бурыч алуына юл куелмый.

2. Муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру хокукы район исеменнән Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге Устав нигезендә Район Башкарма комитетына бирелә.

89 статья. Районның җирле бюджеты үтәлеше

1. Районның җирле бюджеты Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Район бюджеты кассаларның бердәмлегенә һәм чыгымнарның ведомствога буйсынуына нигезләнә.

3. Район бюджеты үтәлешенә касса хезмәте күрсәтү, район бюджеты акчаларын алучыларның шәхси счетларын ачу һәм алып бару Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

4. Район бюджетының үтәлеше Районның җыелма бюджет язмасы һәм Районның касса планы нигезендә оештырыла.

90 статья. Бюджет хисабы. Район бюджеты үтәлеше турында еллык хисап

1. Районның бюджет хисаплылыгы еллык.

2. Районның бюджет хисаплылыгы районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан бюджет акчаларының тиешле баш администраторларының җыелма бюджет хисаплылыгы нигезендә төзелә һәм Район Башкарма комитетына тапшырыла.

3. Еллык хисап үтәлеше турында Район бюджеты Район Советы карары белән раслана.

4. Районның финанс-бюджет палатасы муниципаль районның Россия Федерациясе субъектының финанс органына берләштерелгән бюджеты үтәлеше турында бюджет хисабын тәкъдим итә.

5. Ул бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең (бүлүчеләрнең) бюджет хисаплылыгын тышкы тикшерүне һәм район бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап буенча бәяләмә әзерләүне үз эченә ала.

Район бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләрен үтәп, Район Советының әлеге Устав һәм муниципаль норматив хокукый акты белән билгеләнгән тәртиптә районның Контроль-хисап палатасы тарафыннан гамәлгә ашырыла. Район составына керүче җирлекнең вәкиллекле органы мөрәҗәгате буенча, җирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү районның Контроль-хисап палатасы тарафыннан башкарылырга мөмкин.

5. Район Башкарма комитеты агымдагы елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча аның буенча бәяләмә әзерләү өчен Район бюджеты үтәлеше турында хисап бирә. Район бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап буенча бәяләмә әзерләү, бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең еллык бюджет хисаплылыгын тышкы тикшерү мәгълүматлары нигезендә, 1 айдан да артмаган вакытка үткәрелә.

6. Агымдагы финанс елының 1 маеннан да соңга калмыйча район Башкарма комитеты хисап финанс елында район бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны, район бюджеты үтәлеше турындагы хисап проектын, районның берләштерелгән бюджетын үтәү турындагы бюджет хисабын һәм Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документларны теркәп, район советына тапшыра.

7. Район бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны карау нәтиҗәләре буенча Район Советы Район бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны раслау яки кире кагу турында карар кабул итә.

8. Район бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап Район Советы тарафыннан кире кагылган очракта, ул дөрес булмаган яки тулы булмаган мәгълүматлар чагылдыру фактларын бетерү һәм бер айдан артмаган вакытка кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

9. Район бюджеты үтәлеше турындагы карар белән хисап финанс елында район бюджеты үтәлеше турындагы хисап раслана һәм район бюджеты профицитының гомуми күләмен күрсәтеп җиткерелә. Хисап финанс елында Район бюджеты үтәлеше турындагы Район Советы карарына аерым кушымталар белән күрсәткечләр раслана:

бюджет керемнәрен классификацияләү кодлары буенча Район бюджеты керемнәре;

керемнәр төрләре, керемнәр подидлары кодлары, бюджет керемнәренә керә торган дәүләт идарәсе секторы операцияләрен классификацияләү буенча Район бюджеты керемнәре кодлары буенча;

район бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы буенча район бюджеты чыгымнары;

бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча район бюджеты чыгымнары;

бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары классификациясе кодлары буенча район бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары;

бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары төркемнәре, төркемчәләре, статьялары, бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары кодлары буенча;

Район бюджеты үтәлеше турындагы карар белән шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы законы, район бюджеты үтәлеше турындагы карар өчен район Советының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән башка күрсәткечләр дә раслана.

91 статья. Муниципаль финанс контроле

1. Муниципаль финанс контроле Россия Федерациясе Бюджет законнары һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган башка норматив хокукый актлар үтәлешен тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле подразделяется бу тышкы һәм эчке, предварительный һәм аннан соңгы.

2. Тышкы муниципаль финанс контроле бюджет хокуки-мөнәсәбәтләр өлкәсендә Район Контроль-хисап палатасының контроль эшчәнлеге булып тора.

3. Бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә эчке муниципаль финанс контроле Район Башкарма комитеты органнары (вазыйфаи затлар) булып торучы муниципаль финанс тикшерүе органнарының контроль эшчәнлеге булып тора.

4. Башлангыч контроль җирле бюджет үтәлеше барышында бюджет бозуларны кисәтү һәм булдырмау максатларында гамәлгә ашырыла.

5. Алга таба контроль район бюджетын үтәү нәтиҗәләре буенча, аларның үтәлеше, исәп-хисапларның дөреслеген билгеләү максатларында гамәлгә ашырыла.

Бүлек XV. РАЙОН УСТАВЫН КАБУЛ ИТҮ ӘЛЕГЕ УСТАВКА ҮЗГӘРЕШЛӘР ҺӘМ ӨСТӘМӘЛӘР КЕРТҮ

92 статья. Район Уставы проектын әзерләү, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү тәртибе.

1. Район Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт проекты Район Советына, Район Советы депутатлары, Район прокуратурасы, Район Башкарма комитеты җитәкчесе, территориаль иҗтимагый үзидарә органнары, гражданнарның инициативалы төркемнәре тарафыннан кертелә ала.

2. Район Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт проектын әзерләү өчен махсус комиссия төзелә ала. Күрсәтелгән комиссия эшендә катнашу өчен Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белгечләре, экспертлар чакырылырга мөмкин.

3. Район Уставы проекты, Район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт проекты, Район Уставын кабул итү, Район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы мәсьәләне карау көненә кадәр 30 көннән дә соңга калмыйча, әлеге Устав проекты, муниципаль хокукый акт проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибен бер үк вакытта бастырып чыгару (халыкка игълан итү) белән рәсми басылып чыгарга тиеш. Устав проекты буенча Район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында тәкъдимнәрне, шулай ук Район Уставына Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе һәм законнары нигезләмәләрен төгәл күрсәтү рәвешендә үзгәрешләр кертелгән очракта, гражданнарның аның фикер алышуында катнашу тәртибен рәсми бастырып чыгару (халыкка игълан итү) таләп ителми.

4. Район Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр кертү турында Район Советы карары проекты буенча аларны карап тикшерер алдыннан Район Советы сессиясендә әлеге Устав нигезендә ачык тыңлаулар үткәрелә, Уставка Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе һәм законнары нигезләмәләрен төгәл күрсәтү рәвешендә үзгәрешләр кертелә торган очраклардан тыш, әлеге уставны әлеге норматив хокукый актларга туры китерү максатларында.

93 статья 93. Район Уставын кабул итү, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү тәртибе.

1. Район Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт проектын карау Район Советы тарафыннан Район Советы Регламенты нигезендә ике укылышта да ким булмаган күләмдә гамәлгә ашырыла.

2. Район Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт проектын беренче укылышта кабул иткәннән соң әлеге проект төзәтмәләр кертү өчен Район Башлыгы Район Советы депутатларына, башка хокук чыгару инициативасы хокукына ия субъектларга җибәрелә.

3. Устав район, муниципаль хокукый акт Район Советының үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Уставына кабул ителә күпчелек тавыш белән билгеләнгән саныннан район Советы депутатлары. Әгәр Район Башлыгы исполняет вәкаләтләрен районның вәкиллекле органы рәисе, Район Башлыгы тавышы исәпкә алына кабул иткәндә Уставына, Муниципаль хокукый акт үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль берәмлек уставына буларак, Район Советы депутаты тавышы.

94 статья. Район Уставының үз көченә керү тәртибе, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар.

1. Әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт аларны кабул иткәннән соң Район Башлыгы тарафыннан законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәве өчен муниципаль берәмлекләр уставларын теркәү өлкәсендә башкарма хакимиятнең федераль органы территориаль органына җибәрелә.

2. Район Уставы, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт дәүләт теркәвенә алынганнан соң рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка игълан ителгәннән соң) тиеш һәм рәсми басылып чыкканнан соң үз көченә керә.

Район башлыгы теркәлгән район Уставын, муниципаль хокукый актны, муниципаль берәмлекләрнең уставларын теркәү өлкәсендә башкарма хакимият федераль органының территориаль органыннан кергән көннән алып җиде көн эчендә район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында бастырып чыгарырга (халыкка хәбәр итәргә) тиеш.

3. Уставка кертелгән һәм җирле үзидарә органнары структурасына үзгәртелгән үзгәрешләр һәм өстәмәләр, җирле үзидарә органнары арасында вәкаләтләр бүлешү (Уставны федераль законнарга туры китерү, шулай ук вәкаләтләрне, вәкаләтләр срогын, җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларын сайлау тәртибен үзгәртү очракларыннан тыш) әлеге үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый актны кабул иткән Район Советы вәкаләтләре срогы чыкканнан соң, «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 22 статьясындагы 3.1 пунктында күрсәтелгән үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый актка кул куйган Район Башлыгы вәкаләтләре срогы чыкканнан соң.

3.1. Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр муниципаль хокукый акт тарафыннан кертелә, ул рәсмиләштерелергә мөмкин:

1) аның рәисе һәм Район Башлыгы кул куйган муниципаль берәмлек Советы карары белән яки Район Башлыгы, Район Советы рәисе вәкаләтләрен башкаручы үзе генә;

2) аерым норматив хокукый акт, кабул ителгән Район Советы һәм подписанным Район Башлыгы. Бу очракта әлеге хокукый актта Район Советының аны кабул итү турындагы карары реквизитлары куела. Район Советының мондый карарына Район Уставына кертелә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү рөхсәт ителми.

4. Район Уставын яңа редакциядә бәян итү Район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт белән рөхсәт ителми. Бу очракта районның яңа Уставы кабул ителә, ә элек Районның гамәлдәге Уставы һәм аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый актлар Районның яңа Уставы үз көченә кергән көннән үз көчен югалткан дип таныла.